లేడు. సావధాన తీర్మానం కింద చేపట్టవలసిన విషయం ఇది. నగరంలో డెంగ్యూ వ్యాధి విపరీతంగా సోకి, గత మూడు మాసాల నుండి కొన్ని వందల మంది చనిపోయారని ప్రభుత్వ ఆసుపత్రుల నుండి నివేదికలు అందాయి. వాళ్లందరూ పేద ప్రజలు.

శ్రీ కె. తారక రామారావు:- జీరో అవర్‌లో సర్వసాధారణంగా ప్రభుత్వం వైపు నుండి సమాధానం రాదు. వారు లేవనెత్తిన సమస్య తీవ్రత దృష్ట్యా ఈ విషయాన్ని తెలియజేస్తున్నాను. గౌరవ ఆరోగ్య మంత్రి గారి దృష్టికి చెస్ట్ ఆసుపత్రి ఉదంతం వచ్చింది. వారు విచారణకు ఆదేశించడం జరిగింది. బాధ్యులపై ప్రభుత్వం కఠిన చర్యలు తీసుకుంటుంది. ఎంక్వైరీ జరుగుతోంది అధ్యక్షా.

శ్రీ ఆరూరి రమేష్ (వర్ధన్నపేట):- అధ్యక్షా నా నియోజకవర్గం వర్ధన్నపేట నియోజకవర్గం. గతంలో హనుమకొండ, శాయంపేట, స్టేషన్‌ఘన్‌పూర్ సంబంధించిన కలయిక వర్ధన్నపేట నియోజకవర్గం. బ్రిడ్జిలు, చెక్‌డామ్స్ విషయంలో ఇందాకనాకు క్వశ్చన్ అవర్‌లో అవకాశం రాలేదు. ఇప్పుడు నాకు అవకాశం ఇచ్చినందుకు ధన్యవాదాలు తెలియజేస్తున్నాను. తమరు ప్రాతినిథ్యం వహించిన శాయంపేట నియోజకవర్గం పరిధిలో మల్లారెడ్డి పల్లి, సుదనపల్లెలో ఒక వాగు ఉంది. గ్రామాలు పక్కపక్కనే ఉన్నా వంతెన లేనందు వల్ల 60-70 కిమీ చుట్టూ తిరిగి వెళ్తున్న పరిస్థితి అక్కడ ఉంది. సుదనపల్లి ఆర్థికశాఖా మంత్రి గారి నియోజకవర్గానికి దగ్గరగా ఉంటుంది. వారి నియోజకవర్గ అభివృద్ధిని చూసి నా నియోజకవర్గం ప్రజలు మమ్మల్ని పట్టించుకోవడం లేదని అనుకుంటున్నారు. పంచాయత్‌రాజ్ శాఖా మంత్రి గారు ఇక్కడే ఉన్నారు. దయచేసి ఆ వాగుపై వంతెనను నిర్మించడంతోబాటు చెక్‌డ్యామ్‌ను నిర్మిస్తే 500 ఎకరాల ఆయకట్టు స్థిరీకరణ జరుగుతుందని పంచాయత్‌రాజ్ శాఖ మంత్రి గారిని, ఆర్థిక మంత్రి గారిని రిక్వస్ట్ చేస్తున్నాను.

శ్రీ జూపల్లి కృష్ణారావు:- అధ్యక్షా, గౌరవ సభ్యులు చెప్పింది నోట్‌చేసుకున్నాను. వారి చెప్పిన అంశంపై సానుకూలంగా ప్రయత్నం చేస్తాము.

11.30 ఉ. **శ్రీ ఆర్. క్రిష్ణయ్య (ఎల్.బి.నగర్):-** అధ్యక్షా, ఇది బి.సి సంక్షేమానికి సంబంధించిన ప్రశ్న. గౌరవ ముఖ్యమంత్రిగారు ఈ మధ్య తమిళనాడు తరహా రిజర్వేషన్‌లను మన తెలంగాణ రాష్ట్రంలో కూడా అమలు చేస్తామని ప్రకటిస్తున్నారు. తమిళనాడు తరహా రిజర్వేషన్‌లంటే బి.సిలకు రిజర్వేషన్‌లను పెంచడం. తమిళనాడు రాష్ట్రంలో బి.సిలకు 49 శాతం, కర్నాటక రాష్ట్రంలో 52 శాతం, మహారాష్ట్రలో 36 శాతం బిసిలకు రిజర్వేషన్‌లు అమలులో ఉన్నాయి. మన రాష్ట్రంలో కూడా ప్రభుత్వం నిర్వహించిన సమగ్ర కుటుంబ సర్వే ప్రకారం బిసిల జనాభా 52 శాతమని తెలిసింది. కాబట్టి రాష్ట్రంలో నివశిస్తున్న బిసిలకు విద్య, ఉద్యోగ, స్థానిక సంస్థల యొక్క రిజర్వేషన్‌లను 52 శాతానికి పెంచాలని మీద్వారా ప్రభుత్వాన్ని డిమాండ్ చేస్తున్నాను. అదే విధంగా సమగ్ర కుటుంబ సర్వేలో కులాల వారీ లెక్కలు తీశారు, వాటి వివరాలు అధికారికంగా ప్రకటిస్తే బాగుంటుందని మీద్వారా ప్రభుత్వానికి విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను.

శ్రీ జోగు రామన్న (అటవీ శాఖ మంత్రి):- అధ్యక్షా, గౌరవ సభ్యులు చెప్పిన అంశాన్ని నోట్ చేసుకోవడం జరిగింది.

MR.SPEAKER:- Now, Tea –break for 15 minutes.

(Then the House adjourned at 11.32 A.M for 15 minutes)

12.00 మ. (తేనీటి విరామానంతరం సభ తిరిగి మ.12.03 నిమిషాలకు ప్రారంభమైనది. గౌరవ సభాపతి అధ్యక్షస్థానంలో ఉన్నారు.)

2017- 2018 సంవత్సరపు వార్షిక ఆదాయ-వ్యయ పట్టిక (బడ్జెట్)పై – సాధారణ చర్చ (రెండవ రోజు)

శ్రీ కె. జానారెడ్డి (నాగార్జునసాగర్):- అధ్యక్షా, నాల్గవ సారి ప్రవేశపెట్టిన బడ్జెట్ గురించి మాట్లాడటానికి మొదటగా నా ముందు మాటలను తెలియజేస్తాను. ఏదైనా సభలో ఈ విధంగా మాట్లాడుతున్నప్పుడు కేవలం విమర్శ చేయడానికి, ప్రభుత్వానికి వ్యతిరేక ధోరణిలో మాట్లాడుతున్నారని లేదా ప్రభుత్వం చెబుతున్న వివరాలు వాస్తవాలా, అవాస్తవాలా అని అవగాహన చేసుకోవాల్సిన అవసరం ప్రభుత్వానికి మరియు ప్రతిపక్షాల వారికి ఉంటుంది. ఈ రాష్ట్రం ఏర్పడటానికి ఈ అధికార పార్టీ పోరాటాలు చేసిన విధంగానే, కాంగ్రెస్ పార్టీ కూడా యుద్ధం చేసింది. ఆవిధంగా అధికారంలోకి వచ్చిన పార్టీ తెలంగాణ ప్రజల ఆకాంక్షలు మరియు అభిప్రాయాలకు అనుగుణంగా కార్యక్రమాలు ఉండాలనేది ప్రజల ఆకాంక్ష.

ప్రజల ఆకాంక్షలను, ఆశయాలను, ప్రజలకిచ్చిన హామీలను తీర్చి ప్రజాభిమానాన్ని పొందటానికి ప్రయత్నించడంలో అభ్యంతరం లేదు. ఏ ఉద్దేశం కోసమైతే ఈ రాష్ట్రం ఆవిర్భవించిందో, ఆ ఉద్దేశానికి అనుగుణంగా రాష్ట్రంలో పరిపాలన జరగాలనీ, ప్రభుత్వం ఆ మేరకు పని చేయాలని ప్రతిపక్షం కోరడంలో సందేహం లేదు. అదే విధంగా మేము చెప్పే విషయాలు వాస్తవాలా లేదా మేమిచ్చే సూచనలు సరైనవా కావా అని ప్రభుత్వ పార్టీ వారు అవగాహన చేసుకొని, వాస్తవాలను దృష్టిలో ఉంచుకొని పరిపాలన సాగించడం వారి ధర్మం. ఒక వేళ ప్రభుత్వం చెబుతున్న విషయాల్లో యదార్థం ఉందా అని మేము అడిగిన సందర్భంలో మీరు తగు వివరాలతో అమలు చేస్తున్న తీరును, వాస్తవాలను క్షేత్రస్థాయిలో లేదా మీరిచ్చే గణాంకాల ద్వారా అయినా నిరూపించాలి.

ఈ వాస్తవాలను తెలుసుకొని తగిన సందర్భంలో ఎవరిని విశ్వసించాలనేది ప్రజలు నిర్ణయించుకుంటారు. ఈ క్రమంగా మాట్లాడుతున్న తీరులో, ప్రభుత్వమైపు నుంచి మేము చెబుతున్నము మీరు విని వెళ్లండనే ధోరణి కానీ, మేము చెబుతుంటే మా మాట వింటారా లేదా అని ప్రతిపక్షం కానీ అనుకోవాల్సిన పరిస్థితి లేదు. ఈ వాస్తవాలను ప్రజలు బేరీజు చేయడానికి లేదా ప్రతిపక్ష పార్టీగా బాధ్యతను నెరవేర్చడానికి, విశ్వసించిన ప్రజలకు న్యాయం చేసే విధంగా ప్రభుత్వ పక్షంగా వారు కొనసాగాలి. ఈ విషయాలను అర్థం చేసుకొని సభలో ముందుగా ఆ విషయాలపై చర్చ జరగాలి. ఆ విధంగా వచ్చే ప్రభుత్వాలు, ప్రతిపక్షాలు, వారి వారి బాధ్యతలను నెరవేరుస్తున్నారా లేదా అనే పరంపరను అందించడానికి వీలుగా చర్చ జరగాలి. ఒక వేళ మీరు ప్రభుత్వంలో ఉండవచ్చు లేదా ఇతరులు ప్రతిపక్షంలో ఉండవచ్చు. ప్రతిపక్ష పార్టీలు మాట్లాడుతున్న తీరు సరైనదా కాదా అనే పరంపర కొనసాగించడానికే ఈ వేదిక అనే అంశాన్ని అర్థం చేసుకోవాలని కోరుతున్నాను.

12.10 మ. అధికార పార్టీలో జరుగుతున్నటువంటి తీరును నేను ఈ బడ్జెట్‌లో మీ ముందు ఉంచుతాను. దానికి ముందు ఆర్థికమంత్రి గాని, ఇతర మంత్రులు గాని అభివృద్ధి చేయడం గురించి అప్పులు తీసుకురావడం సవ్యమైనదా కదా అనే విషయానికి అనుగుణంగా మీరు చెప్పున్న అప్పులు తప్పని సరిగా తీసుకురావాల్సిందే. దానికి ఎవరూ అభ్యంతరం చెప్పడం లేదు. కాని, అప్పులు, ఆస్తులు బేరీజు వేసుకోవాలి. ఆస్తుల కంటే అప్పులు మించితే ద్రవ్య లోటు ఏర్పడి, అభివృద్ధి కుంటుపడి గందరగోళ పరిస్థితి ఏర్పడుతుంది. ఆ విధంగా ఒకటి రెండు సార్లు ఉంటే పరవాలేదు. కాని కొన్ని సంవత్సరాలైనా పూర్తి చేసే పరిస్థితి లేదు. అప్పులు ఆ దిశలో ఉన్నాయా లేదా అనే విషయాన్ని ప్రభుత్వ పక్షం ఆలోచించుకోవాలి. అది ఔననుకుంటే మేము తప్పనిసరిగా సహకరించాలి. లేదంటే మేము గుర్తు చేయాల్సిన అవసరం ఉంది. 1956 సంవత్సరం నుండి 1994 సంవత్సరం వరకు అప్పు 100 ఉంటే ఆస్తి 101 ఉండేది. అంటే ఆస్తుల విలువ ఎక్కువ ఉండేది. 1994 సంవత్సరం నుండి 2000 సంవత్సరం వరకు అప్పులు 100 ఉంటే ఆస్తులు 50 అయిపోయాయి. అందువల్ల లోటు ఏర్పడి 2004 సంవత్సరానికి 23 కోట్ల రూపాయలు రెవెన్యూ లోటు ఏర్పడి ఇంకా ఇబ్బందికరమైన పరిస్థితి వచ్చింది. అప్పటికి ఎఫ్.ఆర్.బి.ఎమ్. రావడం, తర్వాత నాటి ప్రభుత్వాలు దృష్టిలో పెట్టుకుని వివరించడం, తెచ్చిన అప్పులు, చేసిన పని రెండింటిని కలిపి ఒక ప్రక్క అప్పులను తీర్చుకుంటూ, ఒక ప్రక్క ఆస్తులను పెంచుకుంటూ, పది సంవత్సరాలు 100 శాతం అప్పుల ఉంటే ఆస్తులను 110శాతానికి పెంచింది. అంటే పదేళ్ల కాలంలో తిరిగి బ్యాలెన్స్ చేసిన విషయాన్ని గమనించాలి. ఇది ఏ ప్రభుత్వమైనా ఆలోచించుకోడానికి అవకాశం ఉంటుంది. దీనితోబాటు జి.డి.పి., జి.ఎస్.డి.పి., కరెంట్ ప్రైసెస్, కాన్స్టిట్యూట్ ప్రైసెస్ అన్ని అంశాలు ఉన్నాయి. కాని ఒకటి రెండు విషయాలను చెప్పి ఎక్కువ సమయం తీసుకోకుండా ప్రయత్నం చేస్తాను. 2004 సంవత్సరం నుండి 2014 సంవత్సరం వరకు తెలంగాణ జి.ఎస్.డి.పి.ని సపరేట్ చేస్తే అది సుమారు 9.8శాతం ఉండి నాడు గుజరాత్ కంటే ఎక్కువ శాతం ఉందన్న విషయాన్ని గమనించాలి.

అదే విధంగా పర్‌క్యాపిటా విషయంలో 2014 సంవత్సరం నాటికి భారతీయ సగటు కంటే తెలంగాణ రాష్ట్ర సగటు పర్‌క్యాపిటా ఇన్‌కమ్ ఎక్కువగానే ఉన్నది. 2012-13 సంవత్సరంలో కరెంట్ ప్రైసెస్ 11వేలు ఉంటే 2013-14 సంవత్సరంలో 13.9 ఉంది. 2013-14 సంవత్సరంలో 13.4 ఉంది. 2015-16 సంవత్సరంలో 11.67 ఉంది. ఇంచు మించు ఒకటే ఉంది. ప్రధానంగా మేము పదే పదే చెప్పున్న విషయం ఏదైతే ఉందో వ్యవసాయ రంగంలో కొంత తగ్గుకుంటూ వస్తుంది. పరిశ్రమల్లో గ్రోత్ రేటు పెరుగుతూ 2013-14 సంవత్సరంలో 106 కోట్లు సుమారు 107లక్షల టన్నుల ఆహార ధాన్యాలు ఉంటే, 2014-15 సంవత్సరంలో 72లక్షలకు తగ్గింది. 2015-16 సంవత్సరంలో 51లక్షకు తగ్గింది. 2016-17 సంవత్సరంలో చాలా అడ్వాన్స్‌డ్ ఎస్టిమేట్ ఇచ్చారు. సుమారు 77లక్షలుగా ఇచ్చినట్లు ఉన్నారు. 2013-14 సంవత్సరంలో 34.31 లక్షల ఎకరాలు, 2014-15 సంవత్సరంలో 26.13లక్షల ఎకరాలు, 2015-16 సంవత్సరంలో 21.08లక్షల ఎకరాలు ఆహార ధాన్యాల క్రింద కల్టివేట్ చేశారు. కల్టివేషన్ సుమారుగా 34 శాతానికి పెరిగిందని అన్నారు. సుమారు 50 నుండి 55 శాతం వ్యవసాయం మీద ఆధార పడి ఉన్న మన రాష్ట్రంలోని వ్యవసాయ పరిస్థితి తగ్గిపోయినప్పుడు అనేక మంది ఇబ్బంది పడే పరిస్థితి ఏర్పడింది. ఆ విధంగా గ్రామీణ ప్రజలు మరియు వ్యవసాయదారుల పరిస్థితి అధ్వాన్నంగా తయారయ్యే పరిస్థితి ఏర్పడింది. అందుకని ఆర్థికంగా, వ్యవసాయ పరంగా సంక్షోభానికి గురి అవుతుందన్న విషయాన్ని మీకు గుర్తు చేస్తున్నాను.

బడ్జెట్ విషయానికి వస్తే ఇప్పటికే నేను బడ్జెట్ మీద మూడు సార్లు మాట్లాడాను. ఇకపై మా సభ్యులు ఎవరైనా మాట్లాడతారు కాని నేను మాట్లాడను. బడ్జెట్ గురించి నేను పదే పదే మీకు చెప్పడం సబబు కాదేమోనని నేను భావిస్తున్నాను. రాష్ట్రం తన శక్తిసామర్థ్యాలన్నీ వినియోగించుకుని ఎల్లలు దాటిన అభివృద్ధిని చవి చూసింది. ప్రజల పట్ల నిర్లక్ష్య విధానం నుండి ప్రజా కేంద్ర విధానాల వైపు నైర్యాశం నుండి ఆశను కల్పించే విషయంలో అభ్యంతరమే లేదు. మీరు చెప్పే మాటల్లో అద్భుతం, గొప్ప అన్నీ ఉన్నాయి. కాని ఎంత అభివృద్ధి జరిగింది అనేది అంశం. పైగా ఏమి చెప్తున్నారు, అభివృద్ధి ఎల్లలు దాటిందని చెప్తున్నారు.

12.20 మ. కాని బడ్జెట్‌లోని అంకెల పెరుగుదల మాత్రం సప్త సముద్రాలు దాటినట్టున్నది, కాని అభివృద్ధి ఎక్కడికి వెళుతోందన్న విషయాన్ని పరిశీలించాల్సిన అవసరం ఉంది. భారతదేశంలో ఏ రాష్ట్రం కూడా ఇంత పెరుగుదల చూపిస్తూ బడ్జెట్ పెట్టిన రాష్ట్రం మరొకటి లేదని వివరాలను తెప్పించి ఈ సభ ముగిసేలోపు ఆర్థిక శాఖ మంత్రి గారు తెలియజేస్తే, మేము ఆ విషయాలను అర్థం చేసుకుని, ఈ విషయాలు వాస్తవమా కాదా అనే విషయాలను ఆమోదిస్తాము. వాస్తవమా కావా అనే విషయాలను మీరు ఒకసారి గుర్తు చేసుకోండి. ఈ బడ్జెట్ ప్రజల్ని గందరగోళంగా, భ్రమింపజేసే విధంగా, ఆశల పల్లకిలో ఊరేగించే విధంగా అందలమెక్కి ఊగుతున్నట్టుగా మాత్రమే బడ్జెట్ అంకెల్లో ఉంది. కాని వాస్తవాలపై లేదని తెలపడానికి 2014-15 సంవత్సరాల కాగ్ రిపోర్టు మరియు మీకు సి.ఏ.జి వారు మీకు అందించిన రిపోర్టు గురించిన విషయాలను మీకు వినిపిస్తాను. బడ్జెట్ అంచనాలు అవాస్తవికంగా, వ్యయ పర్యవేక్షణ నియంత్రణ బలహీనంగా ఉన్నాయి. అవాస్తవాలు ఉన్నాయని కాగ్ రిపోర్ట్ చెబుతున్నది. జానారెడ్డి అంటున్న మాటలు కావని తెలియజేస్తున్నాను.

కాని కాగ్ రిపోర్ట్‌లో 2014-15 సంవత్సరంలో విద్యకు భారత దేశంలో విద్య నిమిత్తము బీహార్ రాష్ట్రం పెట్టిన బడ్జెట్ తరువాత, అతి తక్కువ బడ్జెట్ తెలంగాణ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం పెట్టిందని తెలియజేస్తున్నాను. ఈ విషయాలు సి.ఏ.జి. రిపోర్టులో ఉన్నవి, ఇవి కాకుండా లెటెస్ట్ రిపోర్టు వచ్చినా వాటిని మేము స్వీకరిస్తామని తెలియజేస్తున్నాను. సి.ఏ.జి వారు సంవత్సరాంతానికి గత సంవత్సర వైబ్‌సైట్లో విషయాలను పొందుపరుస్తున్నారు. అందులోని వాటిని తెలియజేస్తాను. 2015-16 సంవత్సరాల్లో అకౌంట్స్‌ను మాకు అందజేశారు. మీరు మాకు latest CAG report ను ఇప్పుడు ఇస్తే అన్ని విషయాలు అర్థమౌతాయి. కాని మార్చి 28 తరువాత అందిస్తే వాటి గురించి సభ బయట మాట్లాడుకోవాల్సిన పరిస్థితులు ఉన్నాయి. కాని మీరు మాకు అందించిన రిపోర్ట్స్, ఐ.టి వారు వెబ్‌సైట్లో ఉంచిన ఫిగర్స్ అన్నీ మా వద్ద ఉన్నాయి. ఆ రిపోర్టును మీరు గమనించండి, వెబ్‌సైట్లో వారు పొందుపరచిన విషయాలను తెలియజేస్తాను. సి.ఏ.జి.వారు ఇచ్చిన 15 నుండి 16 పేజీల రిపోర్టులో రెవెన్యూ రిసీట్స్ 73వేలకోట్ల రూపాయలు, క్యాపిటల్ రిసీట్స్ కలిపి 96వేలకోట్ల రూపాయలు డిస్‌బర్స్‌మెంట్, కాని రూ.73వేలకోట్లు ఉన్నది. కనుక సుమారు నాలుగు వేలు లోటు ఉంటుందని వారు చెబుతున్నారు. కాని మాకు అందించిన వాటిలో మాత్రం డెఫిసిట్ కాదు, సర్‌ప్లస్ ఉంటుందని ఇచ్చారు. కాగ్ రిపోర్ట్ వచ్చిన తరువాత వారు కామెంట్ చేయడం కాని మీరు, మేము వివరాలు చూసుకోవడానికి అవకాశం ఉంటుంది. కాగ్ రిపోర్టులో వారు 73వేలకోట్ల రూపాయలు రెవెన్యూ చూపించారు. మీరు 76వేలకోట్ల రూపాయలు రెవెన్యూ చూపించారు. మొత్తంగా వారు లోటును చూపిస్తే, మీరు సర్‌ప్లస్‌ను చూపించారు. ఈ యదార్థాలు తెలడానికి 2014-15 సంవత్సరాలు మనకు సంకేతమని తెలియజేస్తున్నాను. ఈ విషయాల్లో బడ్జెట్ అంకెలు ఎల్లలు దాటినట్లు కళ్లకు కట్టినట్లు కనిపిస్తున్నది. మూడు సంవత్సరాలుగా మీ ప్రభుత్వం 30 నుంచి 33శాతం బడ్జెట్‌ను పెడుతున్నారు. కాని కాగ్ రిపోర్టులో పది నెలలకు 62వేల కోట్లు రూపాయలు మాత్రమే వచ్చింది. లక్ష కోట్ల రూపాయలు పది నెలలకు మీరు పెట్టారు. దానిని ఆన్యువలైజ్ చేస్తే సుమారు రూ.72వేలకోట్లకు వస్తుందని, అంటే, రూ.28వేలకోట్లు షార్ట్ అంటే, బడ్జెట్ అంచనా కంటే, బడ్జెట్ తక్కువగా ఉంటున్నది. ఈ బడ్జెట్ ఎలా ఉందంటే, సందర్భం లేకుండా సంబోధించినట్లు "జానెడా బెత్తెడా " అన్నట్లు బడ్జెట్ ఉంది. అధికారంలో ఉన్నామని ఆ విధంగా చేయడం అధికార దర్పానికి సంకేతమని తెలియజేస్తున్నాను. కాని మాట్లాడుతున్నది జానెడు బెత్తెడు, బారెడు మూరెడు అన్నట్లు ఉంది. ఈ విషయాన్ని గుర్తుంచుకోవాల్సిన అవసరం ఉంది. ఈ సభలో సి.ఎమ్.గారు ఎదిగిన కొద్దీ ఒదిగి ఉండమని ఆనాడు చెప్పారు. ముఖ్యమంత్రి ఇంకొక మాట కూడా చెప్పారు. కొన్ని విషయాలు (జానారెడ్డి గారు నుదుటిపై తన బొటనవేలితో చూపుతూ) అదృష్టం కొద్ది జరుగుతున్నాయని ముఖ్యమంత్రి గారు మొన్నీమధ్య చెప్పారు. సభలో విషయాలు మాట్లాడేటప్పుడు పరుషపద జాలాలు ఉపయోగించడం, అసందర్భ విషయాలను ఎత్తిచూపడం, అధికార దర్పాన్ని చూపే సంకేతాలను ఇస్తున్నారు. ఇటువంటి అనేక విషయాల్లో ప్రభుత్వాలకు సమాధానాలు చెప్పిన వాటిలో హర్యానా ప్రభుత్వంలో దేవీలాల్‌ని భన్సీలాల్ అవమానం చేసిన విషయం, తరువాత భన్సీలాల్ దేవీలాల్‌ని

అవమానపరచిన విషయాలు యువతరానికి తెలియకపోవచ్చు. అదే విధంగా జయలలితను, కరుణానిధి అవమానపరిస్తే కరుణానిధిని జయలలిత అదే సభలో అవమాన పరచిన తీరు, విషయాలు దీనికి సంకేతాలని తెలియజేస్తున్నాను.

12.30 ని. ఈ సభ సంస్కార హితంగా, ఒక పద్ధతిగా పోయి, ఈ రాష్ట్రాన్ని నూతన ఒరవడిని సృష్టించాలని మేము ఆశిస్తున్నాము. నూతన ఒరవడిని ఈ సభలో పెట్టడానికి ఎంత క్రమశిక్షణగా ఉండాలో, బయట కూడా అంతే క్రమశిక్షణగా వ్యవహరించాల్సిన అవసరం ఉందని, పదేపదే ఈ సభకు చెప్పడమే కాకుండా, రాబోయే రోజుల్లో వచ్చేటటువంటి ప్రతిపక్షనాయకులు ఈ స్థానంలో కూర్చొని జానారెడ్డిగారూ, ఆ రోజుల్లో ఇట్లా మాట్లాడారు, ఇది మేము అనువదించుకుంటామని వారు గుర్తు చేసుకోవడానికి నేను ఈ విషయాన్ని తెలియజేస్తున్నాను. ఉత్తమ్ కుమార్‌గారు ఉత్తుత్తి మాటలు చెబుతున్నారు అని అంటారు. ఇది ఉత్తుత్తి బడ్జెటా? అని అంటే మీకు ఎలా ఉంటుంది. బట్టి విక్రమార్కగారు బట్టీపై చేస్తున్నారంటున్నారు, మీది బట్టీపై చేస్తున్నటువంటి బడ్జెటా అని అంటే మీకు ఎట్లా ఉంటుంది. అలా అంటే బాగుండదు కదా?

బడ్జెట్ గురించి మీరు వెంటనే అర్థం చేసుకోవడానికి సులభంగా చెబుతాను. బడ్జెట్‌ను నూటా పదమూడు వేల కోట్లుగా పెట్టారు. ఇందులో సెంట్రల్ షేర్స్, గ్రాంట్స్- ఇన్ -ఎయిడ్, రెవెన్యూ ట్యాక్స్‌లు, నాన్‌ట్యాక్స్‌లు ప్రధానమైనటువంటివి. మిగతావన్నీ చిన్నచిన్నవి. దాన్ని బేరీజు చేసుకున్నప్పుడు ఒకటికి నాలుగుసార్లు ఇక్కడ మేము గుర్తు చేశాము. ట్యాక్స్ రెవెన్యూకు అరవైరెండు వేల కోట్లు కేటాయించారు. రూ.45వేలకోట్ల కంటే ఎక్కువగా ట్యాక్స్ రెవెన్యూ రాదని మొన్న పేపర్‌లో చూశాను. అది వాస్తవం అవునో, కాదో మీరు లెక్కలు తెప్పించుకొని చూడండి. గత బడ్జెట్‌లో రూ.46వేలకోట్ల కంటే ఎక్కువగా ట్యాక్స్ రెవెన్యూ రాదని నేను నా లెక్కల ప్రకారం చెప్పాను. ఈ రోజు రూ.46వేల కోట్ల కంటే ఎక్కువగా ట్యాక్స్ రెవెన్యూ పెరగడానికి వీలు లేదు. ఇంత ముందు చూపుతో నేను మీకు ముందే తెలియజేశాను. ట్యాక్స్ రెవెన్యూ రూ.46వేల కోట్లు వస్తుందని మొన్ననే ఆర్థిక శాఖ వారు అంటున్నారు. రూ.46వేల కోట్లు వచ్చినప్పుడు రియలిస్టిక్ బడ్జెట్ అంటే ఏ విధంగా ఉండాలి? 14-15శాతం పెరుగుతుందని మీరే ఒక చోట చెప్పారు. కానీ, 15శాతం యావరేజ్‌గా పెరగదు. గ్రాంట్స్- ఇన్ -ఎయిడ్ 15శాతం పెరగదు. నాన్‌ట్యాక్స్ కూడా కలిపితే తప్ప పెరగదు. ఈ సంవత్సరం రూ.52వేల కోట్ల కంటే ట్యాక్స్ రెవెన్యూ రాదు.

రెవెన్యూ ట్యాక్స్ రూ.62వేల కోట్లు పెట్టారు. పదివేల కోట్లు ఎక్కువ పెట్టారు. ఒకేసారి రూ.27వేల కోట్లు గ్రాంట్స్- ఇన్ -ఎయిడ్ వస్తుందని చెప్పారు. 2015-2016 కాగ్ రిపోర్ట్ ప్రకారం రూ.7500కోట్లు వచ్చింది. మీ అకౌంట్‌ద్వారా సుమారు 9500కోట్లు ఇచ్చారు. మీరు చెప్పిందే రూ.9500, దాని మీద మరో 15శాతం పెంచండి. 2016-2017లో 11 వేల కోట్లు వస్తుంది. 2017-2018లో 13వేల కోట్లు వస్తుంది. 27వేల కోట్లలో గ్రాంట్స్-ఇన్ -ఎయిడ్ 14వేల కోట్లు రాదు. ఆ తర్వాత రూ.17వేల కోట్లు సెంట్రల్ షేర్స్ వస్తున్నాయి. సెంట్రల్ షేర్స్‌లో రూ.16500కోట్లు ఈ సంవత్సరం వస్తుందని యూనియన్ గవర్నమెంట్ ప్రకటించినటువంటి బడ్జెట్‌లో ఉన్నది. నాన్‌ట్యాక్స్ రెవెన్యూ చాలా రియలిస్టిక్‌గా చూపించారు. కాగ్ రిపోర్ట్‌లో ఏమి చెప్పారు? 2015-2016లో రూ.14వేల కోట్లుగా, 2016-2017లో రూ.8500 కోట్లుగా లెక్కలు చూపించారు. అది రూ. 14వేల కోట్లు నుంచి రూ.8500 కోట్లకు తగ్గింది. ఇప్పుడు రూ.6,060కోట్లుగా చూపించారు. ఇది కూడా అయిదు వేల కోట్లు రాదు. ఇది అది కలిపితే రూ.25వేల కోట్లు రాదు అని ఈ మూడు పద్దులలోనే స్పష్టంగా తేలింది. అంటే రూ. 149వేల కోట్ల బడ్జెట్‌లో రూ.25వేల కోట్లు పోతే కనీసం రూ.124కోట్లు అన్నా ఉండాలి. ఇది బారెడు ఉందా లేదా? 2016-2017 బడ్జెట్ రూ.130వేల కోట్లు పెట్టుకున్నారు. మీరే రివైజ్డ్ చేశారా లేదా? రూ.112వేల కోట్లుగా రివైజ్ చేసినట్లు ఈ పుస్తకంలో కూడా ఉన్నది. అంటే 18 వేల కోట్లు మీరే తగ్గించుకున్నారు. తగ్గించుకున్నారంటే ఇక రాదని మీరు నిర్ధారణ చేసుకున్నారు.

రూ.112వేల కోట్లు వస్తుందా రాదా మళ్లీ రెండేళ్లకు ముందుకు పోయి చూస్తే కానీ, లెక్క అర్థం కాదు. రూ.112 వేల కోట్లు అన్నారు. ఈ సంవత్సరం రూ.112వేల కోట్లు మీద మళ్లీ 14శాతం పెంచుకోండి. అంటే ఎంత రావాలి రూ.128వేల కోట్లు ఈ సంవత్సరం బడ్జెట్ పెట్టాలి. ఇవి కూడా రియలిస్టిక్ కాదు. కొంచెం ఆలోచన చేయడానికి ఇదంతా చెబుతున్నాము. 2016-2017లో, 2015-2016లో రెవెన్యూ రూ.76వేల కోట్లు వస్తుంది. రూ.76వేల కోట్లలో 14.36 వేల కోట్లు పెరిగి, రూ.87వేల కోట్లు వస్తుందని రివైజ్ బడ్జెట్‌లో మీరే పెట్టుకున్నారు. అంటే 14శాతం మాత్రమే పెరిగింది. 30 శాతం పెరగడానికి ఆస్కారం లేదు కదా? అంటే రూ.80వేల కోట్లు మీద 15శాతం పెట్టాలి కానీ, మళ్లీ ఇప్పుడు కూడా 30శాతం పెట్టారు. ఇది రియలిస్టిక్ బడ్జెట్ ఏలా అవుతుంది?

12.40 ని. రూ.87వేల కోట్లు వస్తుందని రివైజ్డ్ బడ్జెట్ మీరే పెట్టుకున్నారు. అంటే 14 శాతమే కదా పెరిగింది. 30 శాతం పెరగడానికి అవకాశం ఏది? 14, 15 శాతం ట్రెండ్ పెరిగితే చాలా గొప్ప అనే విషయము మీరే ఒప్పుకుంటున్నారు. అందుచేత

మీరు 85వేల కోట్ల మీద 15 శాతం పెట్టాలి కాని, ఇప్పుడు కూడా 30 శాతం పెట్టారు. ఇది రియలిస్టిక్ బడ్జెట్ ఎలా అవుతుంది? 14, 15 శాతం పెరిగితే చాలా గొప్ప. ఉన్నవే చెబుతున్నాను, లేనివి చెప్పడం లేదు. 76 వేల కోట్లు కూడా డిస్ప్యూట్ చేస్తున్నాము. కాగ్ రిపోర్ట్ వస్తే తెలుస్తుంది. వాస్తవంగా 73 వేల కోట్లే వచ్చాయని కాగ్ చెబుతోంది. కానీ మీరు 76 వేల కోట్లు వచ్చాయని ఒప్పుకున్నారు. ఈ 73వేల కోట్ల మీద మీకు ఎంత బడ్జెట్ ఉండాలి? ఆ విధంగా పెరుగుతూ వస్తే రియలిస్టిక్ బడ్జెట్ రూ.116 లేదా 117 వేల కోట్లు ఉండాలి. కానీ మేము 5,6 వేల కోట్లు డిస్ప్యూట్ చేస్తున్నాము. 14వేల కోట్లు మీరు నాన్ ట్యాక్స్‌లో వస్తుందని అన్నారు. కాగ్ ఇచ్చినటువంటి రిపోర్టులో పేజ్ నెం.6లో అన్ని నెలల లెక్కలు ఉన్నాయి. ప్రతి నెల 360కోట్లు, 303 కోట్లు, 435కోట్లు, 586కోట్లు అలా పెరుక్కుంటూ పెరుక్కుంటూ వచ్చి ఫిబ్రవరి దాకా 200, 300, 500కోట్లు వచ్చాయి. మార్చిలో ఒకేసారి 9,900 కోట్లు వచ్చాయి. ఒక నెలలోనే నాన్ ట్యాక్స్ రెవెన్యూ ఇంత వస్తుందా? ఈ లెక్క ఎక్కడ నుంచి వచ్చింది. మీరు ఏదైనా చెక్ ఇష్యూ చేసి అమలు కాలేదా, బి.ఆర్.ఓ. ఇచ్చి అమలు కాలేదా లేదా పి.డి. అకౌంట్ నుంచి ఇటు నుంచి తీసుకున్నారా, అటు నుంచి తీసుకున్నారా ఏమిటనే గందరగోళం లెక్క కాగ్ చెబితే తప్ప తెలీదు. ఈ రూ.14 వేల కోట్లు ఎక్కడవని కాగ్ అడుగుతుందని ఎనిమిదన్నరకు తగ్గించారు. ఇప్పుడు ఆరున్నరకు తగ్గించారు. రూ.14 వేల కోట్లు ముందు సంవత్సరం వస్తే ఒక్కసారే ఇంత లోపలకు ఎప్పుడు పోయాయి? ఆ విషయానికి వివరణ ఇవ్వగలిగితే చెప్పండి. అందుకే ఈ బడ్జెటు రూ.112 వేల కోట్ల మీద పోవాలన్నా 128వేల కోట్లకు పోతుంది. నేను చెప్పిన ప్రకారం గ్రాంట్లు రావాలన్నా అది అంతే వస్తుంది. ఈ పరిస్థితే కాదు, ఇంకొక విషయం మీకు గుర్తు చేస్తున్నాను. దీనికి సంబంధించి కాగ్ రిపోర్ట్‌ను 31నాడు చూసిన తరువాత మీరే అవగాహన చేసుకుంటారు.

గుజరాత్ రాష్ట్రము చాలా సుసంపన్నమైన రాష్ట్రము. పెద్ద పెద్ద పరిశ్రమలు ఉంటాయి. పెద్ద ఎత్తున ట్యాక్సులు వస్తాయి. 6 కోట్ల మంది జనాభా. దాని బడ్జెటు లక్షా 71 వేల కోట్లు. గత సంవత్సరం వారి డిస్బర్స్‌మెంట్స్ లక్షా 46 వేల కోట్లు. వాళ్లు డిస్బర్స్ చేసుకున్న దాని మీద 17 శాతం బడ్జెట్‌ను పెంచుకున్నారు. మీరు కుడా మీ 112వేల కోట్ల మీద ఎంత వస్తుందో చూసుకోవచ్చు కదా? మీకు తెలిసి కూడా ఈ బడ్జెట్‌ను ఎలా పెడుతున్నారు? మీరే మీ రిపోర్ట్‌లో మాకు 15 శాతమే రెవెన్యూ వచ్చిందని చెబుతూ, 30 శాతం రెవెన్యూకు ఎలా పెడుతున్నారు? ఆ విధంగా ప్రతి సంవత్సరం మీరు ఆశించినట్లు రెవెన్యూ రానటువంటి విషయం వాస్తవమా, కాదా? ఈ విషయాన్ని మీరు గమనించి అర్థం చేసుకొని సరిదిద్దుకుంటే మేము సహకరిస్తాము, సంతోషిస్తాము. మీ ప్రభుత్వానికి సరైన సలహాలు ఇచ్చి సక్రమమైన మార్గంలో నడిపించడానికి నేను అలర్ట్ చేస్తున్నానని మీరు గమనించండి. ఆ విధంగా పాజిటివ్‌గా స్వీకరించండి. ఆంధ్రప్రదేశ్‌తో మనం పోల్చుకోవద్దు కానీ మీరు ఎ.పి.తో పోల్చుకొని ఏమైనా ముందుకు వెళుతున్నారా అని అడుగుతున్నాను. ఎ.పి.లో వాళ్లు అటు, ఇటు చేస్తున్నారు, మనం ఎందుకు చేయకూడదని అనుకుంటున్నారా ఏమి? అలా చూసినా కూడా అది జరగడానికి వీలు లేదు. వాళ్లకు స్పెషల్ ప్యాకేజీల క్రింద కొంత డబ్బు వస్తుంది. అది తీసేస్తే వాళ్ల బడ్జెటు అంచనాలు తగ్గుతాయి. ఎ.పి. జనాభా 5 కోట్లు ఉంటే, తెలంగాణలో మూడున్నర కోట్లే ఉన్నారు.

మూడున్నర కోట్ల తెలంగాణలో ఒక్కొక్క మనిషికి 42వేల చొప్పున వసూలు అవుతాయి. కానీ గుజరాత్‌లో 6 కోట్ల జనాభాకు లెక్క కడితే మనిషికి రూ.28 వేలే వసూలు అవుతుంది. మనది ఎంత ఎక్కువ. తెలంగాణ, కర్నాటక, కేరళ, మధ్యప్రదేశ్, మహారాష్ట్ర, గుజరాత్, బీహార్ ఏ రాష్ట్రము కూడా మనకు దీటుగా ఉండదు. ఈ విషయాన్ని గమనించినప్పుడు మధ్యప్రదేశ్ జనాభా 7 కోట్ల 26 లక్షలు, బడ్జెట్ మాత్రము లక్షా 69 వేలు లేదా 70వేల కోట్లు మాత్రమే. అందుచేత మన బడ్జెట్ రియలిస్టిక్‌గా లేదు. అంత ఆదాయం రాదు. అందుచేత ఏయే పథకాలకు కేటాయింపులు చేశారో వాటిని పూర్తిగా అమలు చేయలేదు. ఎవరికి కేటాయించిన డబ్బుల్లో ఏది కట్ అవుతుందో ఏ పథకాలు పోతాయో తెలియని పరిస్థితి ఏర్పడుతుంది. ప్రజలు గందరగోళంలో పడతారు. ఇది భ్రమింప చేసినట్లుగా ఉంటుంది లేదా ఆశింప చేసినట్లుగా ఉంటుందని మీకు తెలియజేస్తున్నాను. ముఖ్యంగా ఇందులో ఇంకో విషయాన్ని మీరు గమనించాలి. ఒక ప్రక్క మనకు డెఫిసిట్ కనిపిస్తుంటే 14–15 లోనే ఈ రాష్ట్రము డెఫిసిట్ కాదని ఈ ప్రభుత్వం చెప్పడం ద్వారా మనం కొంత ఇబ్బందుల్లో పడే ప్రమాదము ఉంది. ఈ ఐదు సంవత్సరాల్లో డెఫిసిట్ కాదు సర్‌ప్లస్‌నే చూపించుకుంటూ వెళితే మనకు ఏమీ రాదు కదా. మనం అప్పులు తెచ్చుకోవడానికో లేదా అప్పులను పెంచుకోవడానికో జి.డి.పి. గ్రోత్‌ను పెంచుకోవడానికో ఆ పరిస్థితిని తీసుకు వస్తే, వచ్చే 15వ ఫైనాన్స్ కమీషన్‌లో మనం కేటాయింపులు కోల్పోయే ప్రమాదము ఉంది.

ఈరోజు సర్‌ప్లస్ ఉన్న రాష్ట్రాలకు తక్కువ డెఫిసిట్ వస్తుంది. ఇప్పుడే మనకు 2.437 గ్రోత్‌రేటు వస్తోంది. 15వ ఫైనాన్స్ కమీషన్‌కు వెళ్లినప్పుడు మనం అంతా సర్‌ప్లస్సే ఉందని చూపించుకుంటూ వెళితే మనం క్రిందకు పోయే ప్రమాదం ఉంది. సెంట్రల్ నుంచి వచ్చే గ్రాంట్లు కూడా తగ్గే ప్రమాదం ఉంది. ఈ రాష్ట్రానికి అన్యాయం జరగకుండా ఉండాలని నేను గుర్తు చేస్తున్నాను. బీహార్ అతి పేద

రాష్ట్రము అయినప్పటికీ, సెంట్రల్ డెవల్యూషన్‌లో చాలా ఎక్కువగా ఉంది. దేశ ఆదాయంలోనే 40 శాతం మహారాష్ట్రనుంచి వస్తోంది. అంత పెద్ద రాష్ట్రంలో 5.5 శాతం డెవల్యూషన్ ఉంది. కారణం ఏమంటే పర్ క్యాపిటా బాగా పెరిగితే ఈ ప్రమాదం ఉంటుంది. అంటే డెవల్యూషన్స్ సరిగ్గా ఉన్నప్పుడు పెంచాల్సిందే, కానీ పూర్తి చేసి పెంచే పరిస్థితులు రావొద్దని కోరుకుంటున్నాను. అది ఉందా లేదా అంటే నేను వివరించ లేను. దాని అధ్యయనం మీరు చేయండి, మేము కూడా చేస్తాము. మీరు అడ్వాన్స్ ఎస్టిమేట్స్ అంటున్నారు. ముందర పెడుతున్నారు. దానికి కారణం ఆర్థిక మంత్రి గారికి గుర్తు చేస్తున్నాను. గత సంవత్సరం జి.డి.పి. గ్రోత్ 15 శాతం ఉంటుందని అడ్వాన్స్ ఎస్టిమేట్స్ 6 లక్షల 70 వేలు చూపించారు. కానీ ఇప్పుడు 13.7 శాతం ఉంటుందని నిర్ధారణకు వచ్చామని చెబుతున్నారు. రేపు రివైజ్డ్ ఎస్టిమేట్స్ ఫస్ట్, సెకండ్, థర్డ్ వచ్చే వరకు అది పదకొండు శాతానికి వెళుతుందేమో, ఈ లెక్కలన్నీ వచ్చే వరకు మన అప్పులు పెరిగే ప్రమాదం ఉండ కూడదు. భారం పడకూడదు. ఈ విషయాన్ని గమనించమని ఈ సందర్భంగా మీకు గుర్తు చేస్తున్నాను అధ్యక్ష.

12.50 ప. వ్యవసాయం సంక్షోభంలో ఉందని, గిట్టుబాటు ధర లేదని చాలా మంది సభ్యులు చెబుతున్నారు. ఆత్మహత్యలు అనేకం జరిగాయి. వారికి పరిహారం అందలేదు. ఆఖరికి మహిళా రైతులు కూడా మరణించిన పరిస్థితిని చూస్తున్నాము. రైతాంగానికి సపోర్ట్‌చేస్తున్నారా అంటే చాలా సపోర్టు చేస్తున్నామంటున్నారు. పావలా వడ్డీ సుమారు రూ.300 కోట్లు ఉంటుంది. ఇప్పటి వరకు రెండు సంవత్సరాల నుండి ఆ పావలా వడ్డీ పైసలే రైతాంగానికి చెల్లించేది. రుణమాఫీ అయితే కంటిన్యూ అవుతుంది కాని ఈ విషయం గురించి ఒకసారి ఆలోచించండి.

ఎల్‌ఐసిలో ప్రీమియం మన షేర్ అంతా జత చేస్తున్నామా, సరి చేస్తున్నామా అనేది మీరు ఆలోచించండి. అందుచేత వ్యవసాయ బడ్జెట్ గతంలో కంటే కొంచెం తగ్గింది. వ్యవసాయ ఆదరణ ఎలా ఉందనేది ఒకసారి ఆలోచించండి. వ్యవసాయం ఇబ్బందుల్లో ఉందని చెప్పడానికి ఒకటి, రెండు విషయాలు చెబుతాను. మనది వ్యవసాయిక దేశం. మన రాష్ట్రానికి అవసరమైన ఇతోధిక పెట్టుబడులు పెంచడంతోపాటు అన్ని చర్యలు తీసుకొని ముందుకు సాగాలని మీకు మనవి చేస్తున్నాను. మన రాష్ట్రం యొక్క పరిస్థితుల గురించి చెబుతాను. విద్యుత్ గురించి వివరంగా చెబుతాను. పరిశ్రమలు, పంచాయతీరాజ్, సాగునీటి గురించి ఆయా సబ్జక్ట్స్‌లో చెబుతాను.

విద్యుత్ రంగం ఈ రోజు చాలా మెరుగైన పరిస్థితులలో ఉంది. చాలా సంతోషం. రైతులకు ఏడుగంటలు, తొమ్మిది గంటలు విద్యుత్ అందించిన మాట వాస్తవము. రైతులకు ఇచ్చిన హామీని నిలబెట్టుకున్నారు. దానిలోని పరిస్థితులను, పరిణామాలు జరగబోయే తీరు మీరంతా ఆలోచిస్తున్నారా, లేదా? ఎక్స్‌పర్ట్ నిర్ణయాలతో, దీర్ఘకాలిక ప్రణాళికతోకాని అవగాహనతో కాని ముందుకు సాగుతున్నారా? కొన్నాళ్ల తరువాత విద్యుత్ రంగం సంక్షోభంలోకి వెళ్లే పరిస్థితి ఉంది. దానికి గల కారణాలను చెబుతాను. వాటిని పరిగణనలోకి తీసుకోండి.

తెలంగాణ రాష్ట్రం ఏర్పడిన తరువాత టిఆర్ఎస్ ప్రభుత్వం వచ్చిన తరువాత విద్యుత్ మొత్తాన్ని మేము సరిచేశామనే విషయం మీరు చెబుతున్నారు. ఇప్పుడు మెరుగైన పరిస్థితి ఉంది, కోతలు లేని మాట వాస్తవం . ఇప్పుడు కోతలు లేవుకాని ఇకముందు వాతలు పడతాయనే విషయం గమనిస్తున్నారా లేదా అనేది నా యొక్క ప్రశ్న. మీరు వచ్చిన రెండున్నర సంవత్సరాలలోనే మొత్తం ఉత్పత్తి చేశారా? అసలు రెండున్నర సంవత్సరాలలో ఎవరైనా అంత కరెంటు ఉత్పత్తి చేస్తారా? డెబ్బై నుండి ఎనబై శాతం పూర్తి అయిన ప్రాజెక్టును రెండున్నర సంవత్సరాల కాలంలో పూర్తి చేయడం వల్ల మొత్తం ఆ ఉత్పత్తి చేతికి అందడం మూలానా ఈ రాష్ట్రానికి మెరుగైన పరిస్థితి ఏర్పడింది. ఈ పునాదులను మీరు మరచిపోయి, కేవలం మీరేమి చేయలేదు, మీ మూలాన జరగలేదు, మేమే అన్నీ చేస్తున్నామనే విషయం సరైంది కాదు.

భూపాల పల్లి స్టేజ్-2కి సంబంధించి 600 మెగావాట్స్ , సింగరేణి -1200 మెగావాట్స్, జూరాల - పులిచింతల 270 మెగావాట్స్ , థర్మల్ 270 మెగావాట్స్, సోలార్ 500 మెగావాట్స్, సిజిఎస్ ద్వారా వచ్చిన 290 మెగావాట్స్ మొత్తం కలిపి సుమారు 3000 మెగావాట్స్ ఈ రెండున్నర సంవత్సరాలలో రావడం జరిగింది. 6500 మెగావాట్స్‌కు దానిని జత చేస్తే ఈ రోజు మెరుగైన పరిస్థితులు ఏర్పడ్డాయి. ఇలా జరగడానికి కారణం గత పునాదులు కావా? ఒకసారి అంత ఉత్పత్తి రావడానికి అవకాశం ఉందా? దీనిని గుర్తుంచుకోండి. గతంలో జరిగిన విషయాన్ని గుర్తుంచుకొంటే బాగుంటుంది. దీనిని మీరు గమనించాలని కోరుతున్నాను. మెరుగైన పరిస్థితులు ఇక్కడే కాదు, భారతదేశంలో కూడా గత పాలకులు ఏమి చేశారనేది గమనించాలి. ఇప్పుడు వచ్చిన పాలకులు ఎందుకొచ్చారంటే ఇంతకంటే మెరుగైన సేవలు, సుపరిపాలన అందిస్తారని ఇంకా సుభిక్షంగా ఉంటుందని ప్రజలు అధికారం ఇచ్చారు. ఆ దిశలో మీరు పరిపాలన చేసినట్లయితే ప్రజలు సంతోషిస్తారు, అభిమానిస్తారు. మమ్మల్ని విశ్వసించే వరకు మేము పని చేయవలసిన అవసరం ఉంది. కాని ఈ విషయాన్ని మరచిపోతే కష్టం .

భారతదేశంలో 1998, 99 వచ్చే నాటికి కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వాలు అధికారంలో ఉన్నాయి. అప్పటికే ఒక లక్షా ఏడు వేల మెగావాట్స్

కరెంట్ ఉత్పత్తి జరిగింది. తిరిగి ఎన్‌డిఎ ప్రభుత్వం వచ్చే నాటికి ఒక లక్షా ముప్పై ఒక్క వేల మెగావాట్స్ ఉంది. అంటే కేవలం ఇరవై నాలుగువేల మెగావాట్స్ మాత్రమే పెరిగింది.

భారతదేశంలో యుపిఎ ప్రభుత్వం 2004-05లో అధికారంలోకి వచ్చిన తరువాత 2013-14 నాటికి రెండు లక్షల ఎనభై ఏడు వేల సామర్థ్యం గల ప్రాజెక్టు పూర్తి అయ్యాయి. మరల రెండు సంవత్సరాలలో కరంటు ఉత్పత్తి మూడు లక్షల పద్దెనిమిని వేల మెగావాట్స్‌కు చేరింది. మరల ఈ సంవత్సరం రెండు లక్షల ఎనభై నాలుగు వేల మెగావాట్స్‌కు వచ్చింది. ఈరోజు భారతదేశంలో ఇంత కరంట్‌ను ఉత్పత్తి చేయడానికి గత ప్రభుత్వం చాలా కష్టపడింది. కాని కొరత ఎందుకు ఏర్పడింది. బొగ్గు, గ్యాస్, పెట్రోల్ ధర పెరగడం వల్ల అనేక ఫ్యాక్టరీలు మూతపడ్డాయి, సామర్థ్యం కోల్పోయాయి. అందుకని నాలుగైదు సంవత్సరాలు భారతదేశ వ్యాప్తంగా కరెంటు కొరతతో ఇబ్బంది పడ్డారు. మనం కూడా ఇబ్బంది పడ్డాము. కొనుగోలు చేద్దామన్నా దొరకలేదు. అందుకని ఈ కారణాల చేత ఇబ్బంది పడ్డ మాట వాస్తవము. దాని యొక్క పర్యవసానమే ఇక్కడ కూర్చోవలసిన పరిస్థితి ఏర్పడింది. ఇంతకు ముందు ముఖ్యమంత్రిగారు అదృష్టం గురించి చెప్పారు. అయినప్పటికీ ఇది ఎవరు, ఏమి చేయలేదనేది కరక్టు కాదు. Union Government ఇష్యూ చేసిన దానిని ఒకసారి చూస్తే మేము ఏమి చేయలేదనే విషయం తెలియంది కాదు. ఆ తరువాత ఇప్పుడు భారతదేశంలోనే మిగులు కరెంటు ఉంది. భారతదేశంలోనే సుమారు 50వేల మెగావాట్స్ మిగులు కరెంట్‌ను ఎవరూ కొనే దిక్కు లేక మాద్గగురకు రండి రండి అని అంటున్నారు. కారిడార్స్ లేక అమ్ముకోలేక, కొనే వాడు లేక ఇబ్బంది పడుతున్నారు. ఇప్పుడు ఆంధ్రప్రదేశ్‌లోనే మిగులు కరెంటు ఉంది.

1.00 మ. ఇప్పుడు ఎవరూ కొనడం లేదు. గుజరాత్, మహారాష్ట్ర, మధ్యప్రదేశ్, హర్యానా, ఢిల్లీ, ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రాలు గతంలో కరెంట్ కోసం నాలుగైదు సంవత్సరాలు ఇబ్బంది పడ్డాయి. పెట్రోల్ ధర పెరిగింది. మిగిలిన అన్ని ధరలు తగ్గాయి. బొగ్గు ధర తగ్గింది. విదేశీయులు బొగ్గు అవసరం లేదంటున్నారు. ఒక్క తెలంగాణలోనే కాదు దేశంలో అన్ని రాష్ట్రాలలో మొత్తం మీద కరెంట్ సమస్య మెరుగయ్యింది. ఎవరూ ఎవరినీ కరెంట్ గురించి అడగడం లేదు. ఏ రాష్ట్రం కూడా మాకు అవసరం లేదని అంటున్నారు. అయిదు నిమిషాలలో కరెంట్ దొరుకుతుంది.

మేడమ్ డెప్యూటి స్పీకర్:- జానారెడ్డి గారు కంక్లూడ్ చెయ్యండి.

శ్రీ కె. జానారెడ్డి:- ఇప్పుడు పరిస్థితులు మెరుగుపడ్డాయి. కేవలం నేను జరగబోయే ప్రమాదం గురించి మీకు చెబుతున్నాను. ఈ విషయాన్ని నేను ప్రశ్నించాను. విద్యుత్ వినియోగం ఒక సంవత్సరంలో తగ్గింది, ఈ సంవత్సరంలో పెరిగింది. 2014-15 లో, 2015-16లో ఎక్కువ ధర పెట్టి విద్యుత్‌ని కొనుగోలు చేసిన పరిస్థితిని మీరు ఒకసారి గమనించండి. విద్యుత్‌రంగం సంక్షోభంలోకి వెళ్లే పరిస్థితి ఏర్పడింది. భద్రాద్రి పవర్‌ప్లాంట్‌కి సంబంధించి సూపర్‌క్రిటికల్‌కి బదులు స్పెషల్ క్రిటికల్‌వైపుకి వెళ్లారు. త్వరలోనే ప్రాజెక్టు పూర్తిచెయ్యాలని ఆ విధమైన నిర్ణయం తీసుకున్నారు. కరెంట్ కోసం ఈ ప్రభుత్వం తొందరపడుతుందని అప్పుడు అనుకున్నాము. ఆ ప్రాజెక్టు ఇప్పటివరకూ కంప్లీట్ కాలేదు. ఈ మార్చి నెలాఖరికి అవ్వదు, ఎప్పుడు కంప్లీట్ అవుతుందో తెలియదు. ఇది మీరిచ్చిన పేపర్. మీ టార్గెట్ ప్రకారం కెటీపీఎస్ నుండి 800 మె.వా పవర్‌ను 2017 మార్చి నాటికి ఉత్పత్తి చేస్తామన్నారు. సంవత్సరం, సంవత్సరంనరలో అంత ఉత్పత్తి రావడానికి అవకాశం ఉంది. యాదాద్రి పవర్‌ప్లాంట్‌కి పర్యావరణ అనుమతి లేదు. పర్యావరణ అనుమతులు పొందిన తరువాత గవర్నమెంట్ ఆఫ్ ఇండియా గైడ్‌లైన్స్ ప్రకారం ప్రాజెక్టును కంప్లీట్ చేయడానికి సుమారు 44 నెలలు పడుతుంది. ఇప్పటికీ ఆ ప్రాజెక్టు మొదలుకాలేదు. ఎన్.టీ.పీ.సి ద్వారా కొంత కరెంట్‌ని 2017 నాటికి తెస్తామన్నారు. మీరు చెప్పిన ప్రకారం ఎన్.టీ.పీ.సి నుండి కూడా రావడం లేదు. ఈవిధమైన పరిణామాలు ఎవరికైనా ఎదురవుతాయని చెబుతున్నాను. మీరేమి చెప్పారు అని నేను నిలదీయడం లేదు. కొన్ని పరిణామాల వల్ల ఇతరులకు కూడా విద్యుత్ ఉత్పత్తి ఆలస్యమవుతుందని గమనించాలి. 2014-15లో 39,829 మె.వా పవర్ పర్చేస్ చేశాము. 2015-16లో 40,649 మె.వా విద్యుత్‌ని పర్చేస్ చేశాము. 2016-17 సంవత్సరానికి మన ఎస్టిమేషన్ 42,390 మె.వా అధ్యక్షా. 2014-15, 2015-16 సంవత్సరానికి రెండు శాతం ఇంక్రీజ్ అయ్యింది. అంటే మన డిమాండ్ పెరిగే పరిస్థితి లేదని ఇక్కడ అర్థం అవుతుంది.

అధ్యక్షా, ఛత్తీస్‌ఘడ్ విషయం మీకు తెలియజేస్తాను. ఛత్తీస్‌ఘడ్‌తో చేసుకున్న అగ్రిమెంట్ ప్రకారం మనకు నష్టం వచ్చే ప్రమాదం ఉంది. మీరు యూనిట్ పవర్‌కి 4.80 - 4.95 పైసలు వారికి ఇస్తామని, ఆ విధంగా రేటు నిర్ణయించుకున్నారు. ఆ రేటు ఈఆర్‌సి నిర్ణయించలేదు. ఆ విధంగా వారికి తొమ్మిది కోట్ల రూపాయలు ఇవ్వవలసి వస్తుంది. ఆ విధంగా లెక్కవేసుకొని ఇస్తే మనం ప్రమాదంలో పడతాము. ఇది ఖర్చుతో కూడుకున్న పని అది. సంబంధిత శాఖా సెక్రటరీ గారు ఈఆర్‌సికి లేఖ రాసినట్లు తెలుస్తోంది. ఆ లేఖలోని అంశాలు ఏమిటని అధ్యయనం చేశారా

లేదా, ఆ విధంగా చేస్తే మాకు వివరాలు తెలియజేయండి.

అంటే ఆ కారిడార్ వెయ్యి మెగావాట్లను మీరు రెండు వేల

1.10 ఉ. కోట్ల రూపాయలకు రాస్తున్నారు. మన అగ్రిమెంట్ కూడా మనం తీసుకున్నది వెయ్యి మెగావాట్లు మాత్రమే. ఇంకా వెయ్యి మెగావాట్లు మనం వాడినా వాడకపోయినా వాడుకునేంతవరకు యూనిట్‌కు 45 పైసల చొప్పున పవర్ గ్రిడ్ వాళ్లకి చెల్లించాలి. అది రాష్ట్ర ఖజానాకి ఎంత భారమౌతుందనేది ఒకసారి ఆలోచించండి. ఆ వెయ్యి మెగావాట్లు తీసుకునేంత వరకు రోజుకు కోటి రూపాయలు చెల్లించాల్సి ఉంటుంది. సంవత్సరం వరకు ఆ వెయ్యి మెగావాట్లు వాడుకుంటే ఇంకొక రూ.350 కోట్లు డిస్కంలకు చెల్లించాల్సి వస్తుంది.

నేను చెప్పే విషయం గురించి విద్యుత్ శాఖామంత్రిగారు చాలా జాగ్రత్తగా ఆలోచించాలి. వెయ్యి మెగావాట్లను ఏప్రిల్ మాసం నుంచి వాడుకోవాలి. వాడుకోకపోతే మన రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఛత్తీస్‌ఘడ్ రాష్ట్రానికి ఫిక్స్‌డ్ చార్జీలు కట్టడంతోబాటు పవర్ గ్రిడ్‌కి యూనిట్‌కు 45 పైసల చొప్పున కట్టాలి. నిజానికి ఆ వెయ్యి మెగావాట్ల విద్యుత్‌ను మన రాష్ట్రం తీసుకోవాల్సిన అవసరమున్నది. కానీ మహేశ్వరం నుండి విద్యుత్ వస్తే గానీ మన రాష్ట్ర ప్రభుత్వ అవసరాలకు మొత్తం సరిపోదు. ప్రతినెలా వంద మెగావాట్ల విద్యుత్‌ను వాడుకోకుంటే నెలకు రూ.25 కోట్లు చెల్లించాలి. వంద మెగావాట్లకు సంబంధించి ఈ నాలుగు నెలల్లో ఎంత నష్టం వస్తుందనేది కూడా బేరీజు వేసుకోవాల్సి ఉంటుంది. వంద మెగావాట్ల విద్యుత్‌కి రూ.25 కోట్లు అంటే 500 మెగావాట్ల విద్యుత్ వాడుకోకుంటే 500 X 25 = రూ.12వేల 500 కోట్లు నష్టం వచ్చే పరిస్థితి ఉన్నది.

ప్రధానంగా రూ.11వేల కోట్లు లిఫ్ట్ ఇరిగేషన్‌కి వస్తే వాటిని కేవలం నాలుగు నెలలు మాత్రమే ఉపయోగించుకోగల్గుతారు. ఆ తరువాత 8 నెలలు ఖాళీగా ఉంటుంది. అంటే ఈ 8 నెలలు ఫిక్స్‌డ్ ఛార్జీలు కోల్పోవాలి లేదంటే అమ్ముకోవాలి. ఒకవేళ అమ్ముకోవాలన్నా భారతదేశంలో ప్రస్తుతమున్న విద్యుత్ ఉత్పత్తి సంస్థల పోటీలో అమ్ముకునే పరిస్థితి లేదు. అమ్ముకోలేకపోతే ఉత్పత్తిని ఆపి పెట్టాలి. ఆ విధంగా ఆ ఏడెనిమిది నెలలకు సుమారు రూ.25 కోట్లు నష్టమొచ్చే ప్రమాదమున్నది. కాబట్టి ఆ విద్యుత్‌ను ఎక్కడ వాడుకోవాలి, ఎలా వాడుకోవాలి అనే దీర్ఘకాలిక ప్రణాళిక ఇప్పటినుంచే రాష్ట్ర ప్రభుత్వం మొదలుపెట్టాలి లేదంటే అందులో ఇంకొక ప్రమాదమున్నది. ఈ విద్యుత్ వచ్చేవరకు మన ఇరిగేషన్ ప్రాజెక్టులు మొదలుకాకపోతే కూడా నష్టమొస్తుంది. ఇరిగేషన్ ప్రాజెక్టులు ఎప్పుడొస్తాయి, విద్యుత్ ఎప్పుడు ఉత్పత్తి కావాలి? దీనికి టైమింగ్ మ్యాచ్ కావాలి. విద్యుత్ సంస్థలు తమ ఉత్పత్తిని కొత్తగా ప్రారంభించిన తరువాత కూడా 8 నెలలు వాడుకోకపోతే ఎలాంటి ప్రమాదముంటుందనేది ఆలోచించుకోవాలి.

అదే విధంగా సూపర్ క్రిటికల్ కాకపోవడం వలన మణుగూరు, భద్రాద్రి సంవత్సరానికి రూ.400 కోట్లు నష్టం వచ్చే ప్రమాదమున్నది. మణుగూరు ప్రాజెక్టు పూర్తయిన తరువాత ఛత్తీస్‌ఘడ్ ద్వారా మన రాష్ట్రం తీసుకునే విద్యుత్ వలన ఈ భారం పడే ప్రమాదమున్నది. కట్టబోయే లిఫ్ట్ ఇరిగేషన్ ప్రాజెక్టులు పూర్తయిన తరువాత టైమింగ్ సరిగా మ్యాచ్ కాకపోతే ఆర్థికంగా ఆ భారం డిస్కంల మీద అలాగే వాటిని భరించాల్సిన పరిస్థితి రాష్ట్ర ప్రభుత్వ ఖజానా మీద పడే ప్రమాదమున్నది. 2014-15 సంవత్సరానికి సంబంధించి ఒక్క సదరన్ డిస్కంకే రూ.765 కోట్లు నష్టం వచ్చింది. 2015-16లో రూ.2,477 కోట్లు నష్టం వచ్చింది. అంటే మొత్తం సదరన్ డిస్కంకి సుమారు రూ.3243 కోట్ల నష్టం వాటిల్లింది. NPDCL కూడా రూ.800 నష్టాన్ని కలుపుకుంటే సుమారు రూ.4000 కోట్లు డిస్కంల మీద ఆర్థిక భారం పడింది. నిన్ననే రూ.8వేల కోట్లు తీర్చడానికి ప్రభుత్వం ఒప్పుకుంటే రూ.4వేల కోట్లు వెంటనే రాష్ట్ర ఖజానా మీద భారం పడింది. సుమారు రూ.10వేల కోట్ల లోటు ఉన్నది.

(బెల్)

ఇప్పటికే విద్యుత్ చార్జీలు పెంచుతారేమోనని ప్రజలు తీవ్ర ఆందోళన చెందుతున్నారు. రూ.10వేల కోట్ల లోటుకు ఇంకొక రూ.4వేల కోట్లు డిస్కంల నష్టం యాడ్ అయితే ఎంతో ప్రమాదకరమైన పరిస్థితులకు దారితీస్తుంది. ఈ భారాలన్నింటిని సరిచేసుకోవడానికి ప్రభుత్వం ఏం చేస్తున్నది? ఈ రాష్ట్రాన్ని బ్రతికించుకోవడానికి ఈ రాష్ట్రంలోని ప్రభుత్వాలు కూడా చాలా జాగ్రత్తగా వ్యవహరించాలని నేను చెబుతున్నాను.

విద్యుత్ విషయంలో ఉత్పత్తి ఖర్చు ఎంత, దానిని వినియోగదారులకు ఎంతకు విక్రయిస్తున్నారు, దానివలన ఒక్కొక్క డిస్కంకు ఎంత నష్టం వాటిల్లుతున్నదనే విషయాలను దృష్టిలో ఉంచుకొని ఇఆర్‌సీ తన టారిఫ్ నిర్ణయించడం జరుగుతుంది. ప్రస్తుతమున్న పరిస్థితులలో వినియోగదారుడు చెల్లించాల్సిన యూనిట్ ధరను డిస్కం గానీ ప్రభుత్వం గానీ నిర్ణయించడం లేదు. గత సంవత్సరం రాష్ట్ర ప్రభుత్వం డిస్కంలకు రూ.4వేల 500 కోట్లు సబ్సిడీనిచ్చి ఈ సంవత్సరం ఆ సబ్సిడీని రూ.4వేల 250కి తగ్గించారు. ఎక్కువైతుంటే పరిస్థితి ఏ విధంగా ఉందనేది ఆలోచించాలి. ఈ కాపీని గౌరవ సభాపతి గారి ద్వారా విద్యుత్ శాఖామంత్రిగారి పరిశీలన కోసం పంపిస్తాను.

(సంబంధిత డాక్యుమెంట్లను సభాపతి గారికి అందజేశారు)

అందుచేత ఈ రకమైన ప్రమాదాన్ని తప్పించుకోవడానికి రాష్ట్ర ప్రభుత్వానికి దీర్ఘకాలిక ప్రణాళిక ఉండాలి. అందుకోసం ప్రతినిత్యం సమీక్షిస్తుండాలి. ఆ తరువాత ఏ మాత్రం లోటు కాకుండా ఉండటానికి, ఒకవేళ లోటైతే దానిని ఎలా భర్తీ చేయాలి అనేది ప్రభుత్వం ఆలోచించి అవసరమనుకుంటే ప్రతిపక్షాల సహాయం కూడా తీసుకోవాలని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ ఈటల రాజేందర్:- అధ్యక్షా, పెద్దలు జానారెడ్డి గారి స్పీచ్ మొత్తం మా ముఖ్యమంత్రిగారు వింటుంటారు. పెద్దలు జానారెడ్డి గారు మంచి సలహాలు ఇస్తారని ముఖ్యమంత్రిగారు చాలా భరోసా పెట్టుకున్నారు. మా ముఖ్యమంత్రి గారి పనితీరును గౌరవ ప్రతిపక్షనాయకులు ప్రత్యక్షంగా చూడరు కాబట్టి నేను ముఖ్యమంత్రి గారి గురించి చెబుతున్నాను. ప్రతి నిత్యం ప్రగతి భవన్‌లో ఏ ప్రాజెక్టు దగ్గర ఎంత వర్క్ అవుతున్నది, ఎంత క్వాంటిటీ అవుతున్నదనే లెక్కలు కూడా చూస్తారనే విషయం సభ్యులు మర్చిపోవద్దు. ప్రతి ఇరిగేషన్ ప్రాజెక్టువారీగా ప్రతి నిత్యం, ప్రతి గంట ఎంత పని అవుతున్నది, ఎక్కడెక్కడ అవుతున్నదనే విషయాలు పరిశీలిస్తారు.

రెండవది ప్రతి నిత్యం విద్యుత్ విషయంలో ఒక లోడ్ డిస్‌ప్యాచ్ సెంటర్ స్క్రీన్‌మీద ఏ గంటకు ఎంత విద్యుత్ వాడుకుంటున్నాం, ఏ విద్యుత్ ఉత్పత్తి కేంద్రం నుంచి ఎంత విద్యుత్‌చ్ఛక్తి వస్తున్నదనే పూర్తి సమాచారం ఉంటుంది.

మూడవది ఈ ప్రభుత్వానికున్న కన్సర్న్ ఏమిటంటే కొత్త రాష్ట్రం కాబట్టి ఎక్కడ కూడా తప్పటడుగులు పడకుండా మంచి సాంప్రదాయానికి ఒరవడిని అందించాలనే ఉద్దేశంతో ఈ ప్రభుత్వం పనిచేస్తున్నది. అందువల్ల ఈ ప్రభుత్వానికి బాధ్యత ఉన్నదా లేదా అనే దాని గురించి అనుమానపడాల్సిన అవసరం లేదని పెద్దలు జానారెడ్డి గారికి మా పక్షాన విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను.

1.20 మ. **శ్రీ కె. జానారెడ్డి:-** మా అనుమానాలను నివృత్తి చేయాలని కోరుతున్నాము. ఏ ప్రభుత్వమైన ఒక ఆలోచన, ఒక ఆశయం ప్రకారం ఒక ప్రణాళికను తయారు చేసుకొని ఆ పద్ధతిన ముందుకు పోయి ప్రజాభిమానాన్ని చూరగొనడంలో సందేహం లేదు. ఆ విధంగానే మీరు చేసినందుకు సంతోషం. మీరు సమీక్షించడం లేదని మేము అనుకోవడం లేదు, సమీక్షించినప్పటికీ ఈ విషయాలన్ని మీ దృష్టికి వచ్చాయా, రాకపోతే ఈ విషయాన్ని ముఖ్యమంత్రి దృష్టికి తీసుకువెళ్లి మరల సమీక్షించమని చెబుతున్నాము. మీరు సమీక్షించినట్లైతే మరొకమారు మాకు నివృత్తి చేయండి, ఆవిధంగా చేస్తే మిమ్మల్ని అభినందిస్తాము. ఆ ఆశయంలో మీ ప్రణాళిక ఎంత, మీ ప్రణాళిక సరైనదా లేదా అని చెప్పడానికి, ఒకవేళ సరైనదైతే మిమ్మల్ని అభినందిస్తాము లేదంటే అలర్ట్ చేస్తాము లేదా వచ్చే పరంపరకు గుర్తుకు చేయడానికి డిబేట్ చేస్తాము. మిమ్మల్ని తప్పు పట్టడానికి లేదా మమ్మల్ని తప్పు పట్టడానికి వీలు లేదు. పరస్పరం అర్థం చేసుకుందాము.

3,451 పరిశ్రమలు, 58,000 కోట్ల పెట్టుబడులు, 2,20,000 ఉద్యోగాలు వస్తాయని ఆశిస్తున్నామని మీరు టిఎస్ఐపాస్ ద్వారా తెలియజేశారు. కానీ, కమెన్స్డ్ ఆపరేషన్స్ ద్వారా 43,000 మాత్రమే ఉద్యోగాలు అయ్యాయని, 38,000 ఉద్యోగాలు అడ్వాన్స్ స్టేజీల్లో ఉన్నాయని, రెండు వేల పరిశ్రమలకు పైగా ఇంకా ప్రారంభమే కాలేదు. ఇవన్నీ ఆలస్యమౌతాయి. కానీ, చాలా వరకు అయిపోయిందనే విధంగా కాకుండా మాకు వాస్తవాలు అందించండి. గతంలో మరియు ప్రస్తుత ప్రభుత్వంలో ఉద్యోగాల కల్పన ఏవిధంగా ఉన్నదనే విషయాన్ని పరిశీలించినట్లైతే, 2007-08వ సంవత్సరంలో-43,000 ,2008-09వ సంవత్సరంలో-52,000, 2009-10వ సంవత్సరంలో-46,000, 2010-11వ సంవత్సరంలో-51,000, 2011-12వ సంవత్సరంలో-76,000, 2012-13వ సంవత్సరంలో-71,000, 2013-14వ సంవత్సరంలో-83,000 2014-15వ సంవత్సరంలో- 64,000 ఉద్యోగాలు గత ప్రభుత్వంలో తెలంగాణ పక్షం నుంచి అని కల్పించారని చెప్పారు. ఈ విషయాలన్ని మీ సోషియో ఎకనామిక్ నివేదికలోనే ఉన్నాయి. 2015-16వ సంవత్సరంలో 37, 000 ఉద్యోగాలను కల్పించారని మీ సోషియో ఎకానిమిక్ చెబుతుండగా, జనవరి, 2015 నుంచి మార్చి,2017 వరకూ 43000 కల్పించినట్లుగా ఐపాస్ చెబుతోంది. అడ్వాన్స్డ్ స్టేజీలోని పరిశ్రమల ద్వారా మరో పది, పదిహేను వేల ఉద్యోగాలు రావచ్చు.

శ్రీ కె. తారక రామారావు:- అధ్యక్షా, గౌరవ పెద్దలు జానారెడ్డి గారు టిఎస్-ఐపాస్ ద్వారా అనుమతులందిచిన పరిశ్రమల ద్వారా కలిగిన ఉద్యోగాల కల్పన విషయమై ప్రస్తావిస్తూ గణంకాలు తెలియజేశారు. గణంకాల వివరాలను పద్దుల విషయంలో సవివరంగా చెబుతాను. మొదటగా వారికి రెండు విషయాలను తెలియజేయాలని అనుకుంటున్నాను. 3,451 పరిశ్రమలకు 15 రోజుల లోపే టిఎస్-ఐపాస్ సంపూర్ణంగా అనుమతులు ఇచ్చింది. టిఎస్-ఐపాస్ ద్వారా కాకుండా ఎస్ఎమ్ఈ ద్వారా ఈ కాలంలోనే మరో 16,000పైగా సంస్థలు వచ్చాయనే విషయాన్ని గుర్తించాలని వారిని కోరుతున్నాను. గతంలో పరిశ్రమల అనుమతుల నిమిత్తమై నెలల తరబడి కార్యాలయాల చుట్టూ నిరీక్షించిన సందర్భాలు ఉండగా, ఆ పద్ధతికి చరమగీతం పాడుతూ, 15 రోజుల్లోగా అనుమతిలిస్తామని, ఒకవేళ 15 రోజుల్లో అనుమతిలివ్వలేకపోతే అనుమతిలిచ్చినట్లుగానే భావించాలనే విప్లవాత్మకమైన ఘనతను తెచ్చిన ఘనత తెలంగాణ

రాష్ట్ర ప్రభుత్వానిదే అనే విషయాన్ని గుర్తించాలని వారిని కోరుతున్నాను. ఒకవేళవారు గుర్తించకపోయినా, ఆ విషయాన్ని కేంద్ర ప్రభుత్వం మరియు అనేక సంస్థలు గుర్తిస్తున్నాయి. ఈ విషయాన్ని ప్రామాణికంగా, బెంచ్ మార్క్‌గా పరిగణిస్తాము.

అనుమతులు ఇచ్చిన 3,451 పరిశ్రమల్లో దాదాపు 51 శాతం పరిశ్రమలు రికార్డు సమయంలో అనగా ఒక సంవత్సరంలోపే ప్రారంభించిన విషయాన్ని గుర్తించాలని వారిని కోరుతున్నాను. నవంబర్,2014లో టిఎస్ఐపాస్ మొదలైనది. జాతీయ సగటు కంటే తెలంగాణలో ఉద్యోగాల కల్పన అధికంగా ఉన్నదని, విప్లవాత్మకమైన పరిస్థితులు మరియు విప్లవాత్మకమైన నిర్ణయాల వల్ల వచ్చిన పురోగతి కనుబడుతున్నందనే దేశం మొత్తం మనల్ని ప్రామాణికంగా తీసుకున్నది. ఈ ఉద్యోగాలు వచ్చినట్లే చూపారని మీరు తెలియజేశారు. 50 శాతానికిపైగా కమర్షియల్ ప్రొడక్షన్ ప్రారంభమవడం చాలా పెద్ద రికార్డు. గవర్నరు గారి ప్రసంగంలోనూ ఒక ఉదంతాన్ని తెలియజేశాము. మైక్రోమ్యాక్స్ సంస్థ కాంగ్రెస్ పార్టీ ప్రభుత్వంలో ఉన్న ఉత్తరాఖాండ్‌లో పరిశ్రమను స్థాపిస్తే రెండున్నర సంవత్సరాల వరకూ ప్రారంభించుకునే పరిస్థితి లేదు. అదే మైక్రోమ్యాక్స్ సంస్థ తెలంగాణకు వస్తే కావాల్సిన పర్మిషన్స్ ఇచ్చి ఆరు నెలల లోపే ప్రొడక్షన్ ప్రారంభించిన విషయాన్ని గుర్తు చేసుకోవాలని వారికి మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ కె. జానా రెడ్డి:- పరిశ్రమలకు 15 రోజుల్లోనే అనుమతిలు ఇచ్చే విధానాన్ని అంగీకరిస్తున్నాను మరియు అభినందిస్తున్నాను. మీ హయాంలో ఎన్ని ఉద్యోగాల కల్పన జరిగింది, ఎంత పెట్టుబడులు పెట్టారనే విషయమై మాట్లాడుతున్నాను. గత సంవత్సరాల కంటే, ప్రస్తుత ప్రభుత్వం పాలనలో ఈ రెండు సంవత్సరాలలో ఎంత మేరకు ఉద్యోగాల కల్పన పెరిగింది లేదా ఎంత తగ్గింది అనే విషయాన్ని మీరు గుర్తు చేసుకోండి. Telangana State's Industrial Entrepreneur Memorandum of Intents ఫ్యాక్టరీ కమెన్స్ అయిన తరువాత కేంద్ర ప్రభుత్వం భిఫామ్ ఇస్తుందనే విషయం మంత్రి గారికి తెలుసు. ఈ రాష్ట్రానికి 2014 వ సంవత్సరంలో 109 పరిశ్రమలు ఫైల్‌చేయగా, 6,200 కోట్ల రూపాయలు పెట్టుబడులు, 2015వ సంవత్సరంలో 139 పరిశ్రమలు రాగా 9,676 కోట్ల రూపాయాల పెట్టుబడులు, ఆ తరువాత 18 పరిశ్రమలు, 2400 కోట్లు పెట్టుబడులు మాత్రమే వచ్చాయి. ఇది కేంద్ర ప్రభుత్వం ఇచ్చిన రిపోర్ట్. కానీ, ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో 11,395 కోట్ల పెట్టుబడులు, 79 పరిశ్రమలు వచ్చాయి. కొన్ని రాష్ట్రాల కంటే మనం ఎక్కువగా ఉన్నప్పటికీ, గుజరాత్,ఆంధ్ర ప్రదేశ్, కర్ణాటకమరియు మహారాష్ట్రలకు ఎక్కువ ఫ్యాక్టరీలు మరియు ఎక్కువ పెట్టుబడులు వచ్చిన విషయాన్ని ఈ నివేదిక గుర్తు చేస్తోంది. గత రెండు, మూడు సంవత్సరాలుగా మన పెట్టుబడులు తగ్గాయి. మరికొన్ని పరిశ్రమలు త్వరలో ప్రారంభం కావచ్చు, కానీ ఇప్పటికి వరకు వచ్చిన పరిశ్రమల వివరాలు తెలియజేస్తున్నాను. మీ వేగానికి సంకేతంగా 2014 నాటికి 2000 ఎస్ఎమ్ఎస్ యూనిట్లు సిక్ కాగా, 2017 నాటికి 2500 యూనిట్లు సిక్ అయినట్లుగా ఆ యూనిట్స్ అసోసియేషన్ ప్రచురించిన విషయం వాస్తవమా కాదా, సిక్ యిండస్ట్రీస్‌ను ఏవిధంగా బ్రతికించాలనే విషయమై ఆలోచించండి. పావలా వడ్డీ మరియు ఇతర పథకాల క్రింద 2015వ సంవత్సరం నుంచి నేటి వరకూ సుమారు 700–800 కోట్ల రూపాయలు బకాయిలు చెల్లించక పోవడం వల్ల ఆయా యూనిట్‌లను మీరు ప్రోత్సహించలేదనే దానికి ఈ అంశం సంకేతం.

1.30 మ. (At this stage, Madam Deputy Speaker was in the Chair.)

ఆ బకాయిలను మీరు చెల్లించలేదు, ఆ యూనిట్లను ప్రోత్సహించలేదు, అనేది సంకేతమా కాదా అని అడుగుతున్నాను. అవగాహనకు సంకేతం చేస్తున్నాము, నిర్లక్ష్యానికి కాదు అనే దానికి రెండు విషయాలు చెప్తాను. పంచాయతీ రాజ్ డిపార్ట్‌మెంట్‌లో ఎన్.ఆర్.ఇ.జి.ఎస్. నుండి శాంక్షన్లు ఇచ్చారు. పంచాయతీ రాజ్ మంత్రి గారు ఇక్కడ లేరు కాబట్టి, ఆర్థిక మంత్రి గారు నోట్ చేసుకోండి. రోడ్లగురించి రూ.600 కోట్లు ఇచ్చారు. మీరు ఏ విధంగా ఇచ్చారు, ఏమి ఇచ్చారని యాక్ట్ జోలికి పోవడం లేదు. యాక్ట్ సంగతి తరువాత, ఏదో ఒకటి ప్రజలకు చేరితే చాలు. మార్చి లోపల పని చేయాలని స్టేట్‌మెంట్ ఇచ్చారు. అంటే దీని అర్థం ఏమిటి? మార్చి లోపల పని చేయకపోతే బిల్లులు రావు. ఈ విషయాన్ని ఎమ్.ఎల్.ఏ.లు అందరూ గుర్తు ఉంచుకోవాలి. ఎన్.ఆర్.ఇ.జీఎస్. లో యాక్ట్ ప్రకారం మార్చి లోపు either material grant or wage grant ఖర్చు అయితే సరే. లేకపోతే ల్యాప్స్ అయిపోతాయి. మరల వచ్చే సంవత్సరానికి ఎక్కడి నుండి తీసి ఇస్తారు? Material grant accrue కావాలి. మరల ఆరు నెలలు అయితే గాని material grant accrue అవ్వదు. ఆరు నెలలు పని చేస్తే 300 లేక 400 వస్తుంది. 2017–18 మరియు 2018–19 రెండు సంవత్సరాలకు NREGS బిల్లులు ఇవ్వాలి. పని చేసిన వాడు తిరగలేక, మిమ్మల్ని మేము అడగలేక, వాడు ఏడుస్తుంటే చూడలేక ఇబ్బంది అవుతుంది. 3 లేక 4 నెలల ముందు మీరు NREGS ఇచ్చి ఉంటే మార్చి లోపల పనులు అయిపోతే అందరి బిల్లులు వచ్చేవి. ఇప్పుడు ల్యాప్స్ అయిపోతాయి. తరువాత రెండు సంవత్సరాలకు పెద్ద మొత్తం అయిపోతుంది. 2015–16 సంవత్సరంలో రూ.737కోట్లు ల్యాప్స్

అయ్యింది. ప్రజలకు న్యాయం చేయలేకపోయారు. అంటే ఇది మీ సమర్ధతకు సంకేతమా? 2016-17 సంవత్సరంలో రూ.347 కోట్లు ల్యాప్స్ కాబోతున్నాయి. మీ టైంలో కాలేదా అని మీరు అడగవచ్చు. ఆ సమయంలో కూడా ల్యాప్స్ అయ్యాయి. 2012-13లో రూ.400కోట్లు, 2013-14 సంవత్సరంలో రూ.177కోట్లు ల్యాప్స్ అయ్యాయి. కాని అప్పుడు మనమంతా ఉద్యమాల్లో ఉన్నాము. కాబట్టి, సరిగా చూడలేదు. మీరు రెండున్నర సంవత్సరాల నుండి చూడలేదు. ఈ సంవత్సరం కూడా చూడలేదు. NREGS లో ఇచ్చిన రూ.600కోట్లు రెండు సంవత్సరాలు వస్తాయి. ఆర్ అండ్ బి డిపార్ట్‌మెంట్‌లో సుమారు రూ.10వేల కోట్ల రూపాయలు అగ్రిమెంట్లు అయ్యి, టెండర్లు పిలిచి, మొదలు పెట్టి కొన్ని, మొదలు పెట్టక కొన్ని, అంతంత మాత్రమే పనులు చేశారు. ఏడాదికి రూ.2,300కోట్లు కేటాయించారు. ఐదు సంవత్సరాల వరకు చేపట్టిన పనులే పూర్తి చేయాలి అనే విషయాన్ని మీకు చెబుతున్నాను. పంచాయతీ రాజ్ డిపార్ట్‌మెంట్‌లో రూ.2,600కోట్లు స్పిల్ ఓవర్ ఉన్నది. ఎస్.సి., ఎస్.టి., బి.సి., మైనారిటీలకు సంబంధించిన 2016-17 సంవత్సరానికి సెల్ఫ్ ఎంప్లాయ్‌మెంట్ ప్రోగ్రామే చేపట్టలేదు. కేటాయింపులకు తగిన న్యాయం చేసినట్టా? గొర్రెల పెంపకం ద్వారా చాలా మందికి ఉపాయం చేస్తున్నారు. ఉపాధి తరువాతి సంగతి. నేను ఒక ప్రశ్న అడుగుతున్నాను. ఎమ్.బి.సి.లకు రూ.1000కోట్ల రూపాయలని అన్నారు. అసలు ఎమ్.బి.సి.లు ఎవరు? ఆ రిపోర్ట్ ఎప్పుడు రావాలి, మార్చి వరకు తిరగడమే ఆశల పల్లకి అని చెప్తున్నాను. డబుల్ బెడ్ రూమ్ ఇళ్లు అన్నీ కట్టాలంటే లక్షన్నర కోట్ల రూపాయలు కావాలి. సంవత్సరానికి రెండు లక్షల ఇళ్లను కట్టి, ఆ దిశలో పయనిస్తున్నామని వారిని ఒప్పించండి. అప్పు తెచ్చినా పని చేసే వాడు లేడు కదా. మూడు ఎకరాల భూమికి సంబంధించి లక్షన్నర కోట్ల రూపాయలు కావాలి. సుమారు 30లక్షల ఎకరాల భూమి ఇవ్వాలి. ఒక సంవత్సరానికి లక్ష ఎకరాల భూమి ఇవ్వండి మేమందరం అభినందిస్తాము. మీరు చెప్పినవన్నీ ఇవ్వలేదని అనము. మీకు సహకరిస్తాము. ప్రజలు ఆందోళన పడుతున్నప్పుడు మేము ఊరుకుంటే, మీరు అసెంబ్లీలో ఏమీ అడగరా? మీరిద్దరూ కుమ్మక్కయ్యారా అని ప్రజలు అంటుంటే, మేము ఇక్కడ అడగకుంటే ఎలా చెప్పండి? 12శాతం రిజర్వేషన్ అంశం గురించి బిల్లు పెట్టినప్పుడు మాట్లాడతాము. ఆర్థిక శాఖ మంత్రి గారూ, ప్రస్తుత బడ్జెట్‌లో లేని అంశాలు చాలా ఉన్నాయి. రూ.2505కోట్లు ఇవ్వాలి, రూ.800 కోట్లు డియర్నస్ అలవెన్స్ ఇవ్వాలి, ప్రస్తుత సంవత్సరానికి రూ.2000కోట్లు రి-ఇంబర్స్‌మెంట్ ఇవ్వాలి. ఇవన్నీ చెల్లించే విషయంలో ఇప్పటికే ఆలస్యం అయ్యింది.

1.40 మ. ఇరిగేషన్ విషయంలో టి.ఎమ్.సికి 13,700 ఎకరాలకు నీరు పారిస్తామని చెబుతున్నారు. గతంలో మేము ఇదే విధంగా చెప్పాము. కాని ఈ విషయం తప్పని సరిదిద్దుకునేలోపు మా ప్రభుత్వమే పోయింది. కనుక మీరు ఈ విషయాలను సరిదిద్దుకోకుంటే, చాలా ప్రమాదంలో పడే అవకాశాలు ఉన్నాయి. అంటే, ఒక టి.ఎమ్.సికి పదివేలు పెడితే, అది డెబ్భైశాతం మాత్రమే పారుతుంది. డ్రిప్, మరియు సూక్ష్మ ఇరిగేషన్ల గురించి డి.పి.ఆర్‌లో లేదు. ఈ విషయాలు చివరకు ఎటు పోవాలి. ఈ రోజు నీటి లభ్యత లేనటువంటి విషయాన్ని మీరు ఆలోచన చేసుకోవాలంటున్నాను. బ్రిజేష్ కమిటీ, సుప్రీమ్ కోర్టు, కేంద్ర ప్రభుత్వం రకరకాలుగా రోజు మనల్ని ఇబ్బందులు పెడుతున్నాయి. మీరు కృషి చేస్తున్నారు, ఒప్పుకుంటాము, మేము సహకరిస్తాము. కాని నీటి లభ్యత పూర్తయ్యేదాకా ప్రజలపై ఈ విషయాల్లో భారం పడకుండా చూడవలసిన బాధ్యత మీపై ఉంది. ఒక్క ఎకరాకు ప్రాణహిత చేవెళ్లకు ఒక సంవత్సరానికి నలభైఐదు వేల నుంచి యాభై వేల వరకు మెయిన్‌టెనెన్స్ కాస్ట్ ఇది, క్యాపిటల్ కాస్ట్ కాదు. నిర్వహణ ఖర్చులు బయటికి పోవాలి. అంటే, కరెంటు, కెనాల్స్ రిపేర్స్‌కి, అదే విధంగా తీసుకున్న అప్పుకు వడ్డీ రావాలి. కనుక ఈ పరిస్థితులకు తగినట్లు ప్రభుత్వంలో ప్రణాళికలు చేయాలి, ఆ ప్రణాళికలను చాలా దూరదృష్టితో ఏర్పాటు చేయవలసిన అవసరం ఉంది. ఇవే కాకుండా కొన్ని కాంట్రడిక్షన్‌లు కూడా ఉన్నాయి. ఆదిలాబాద్‌కు రెండులక్షలకు, పదివేల పెడుతున్నారు. అదే విధంగా నెట్టెంపాడుకు పదివేలు, పాలమూరు, రంగారెడ్డికి 13,700 పెడతున్నారు. ఏ విధంగా నీటి లభ్యత వస్తుందని అడుగుతున్నాను. ముఖ్యమంత్రి గారికి, ఇరిగేషన్ శాఖ మంత్రి గారికి ఈ విషయాలకు సంబంధించి లేఖలు వ్రాశాను. ఈ విషయాలను అవగాహన చేసుకుని ముందుకు సాగమని, ప్రజలపై భారం కాని, ప్రభుత్వానికి ఇబ్బందులు జరుగకుండా ఉండే విధంగా జాగ్రత్తలు తీసుకోవాలని తెలిపాను.

నిరుద్యోగం విషయం గురించి చెపుతాను. మీరు అప్పుడప్పుడు నో ధర్నా అంటున్నారు. లక్షలాది మంది నిరుద్యోగులు చాలా ఆందోళన చెందుతున్నారు. నిరుద్యోగులు ఆందోళనలను వ్యక్త పరచినప్పుడైనా, వాటిని ఏ విధంగా సర్దుబాటు చేస్తారో ప్రణాళిక ఇవ్వకుండా, వాటిని సరిదిద్దకుండా, అణచివేతకు గురి చేసే పరిస్థితులకు తీసుకురాకూడదని ప్రభుత్వానికి గుర్తు చేస్తున్నాను. ఎందుకంటే, తెలంగాణ రాష్ట్రం సాధించుకోవడానికి ఆ విద్యార్థి నిరుద్యోగులే ముందు భాగాన ఉన్నారు. కనుక వారిని ఏ విధంగా సంతోషపెట్టాలో, సరిచేయాలో అనే విషయాలను వేరు వేరు మార్గాల

ద్వారా ఆలోచించవలసిన అవసరం ప్రభుత్వానికి ఉందని మనవి చేస్తున్నాను.

ఈ వివరాలు అన్నిటితోపాటు ప్రభుత్వంలో జరుగుతున్న టెండర్ల విషయంలో, మిగిలిన అగ్రిమెంట్ల విషయంలో, పారదర్శకత లేదనే విషయంలో అనుమానాలు, వాద ప్రతివాదాలు, ఛాలెంజింగ్ మాట్లాడుతూ, ఈ విషయాలపై పారదర్శకతను రుజువు చేసుకునేందుకు ప్రజలకు, ప్రతిపక్షాలకు ఉన్న సందేహాల్ని నివృత్తి చేయాల్సిన అవసరం ఉందని మనవి చేస్తున్నాను. ఒక్కొక్కసారి టెండర్లు ఏవిధంగా జరిగాయనే విషయాలను రకరకాలుగా చెప్పుకుంటున్నారు. ఏమి మాట్లాడుతున్నా కూడా మా ప్రభుత్వానికి (టి.ఆర్.ఎస్.) పారదర్శకత ఉందని అన్ని విషయాలను మీరు కొట్టిపారేస్తున్నారు. కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వ హయాంలో కూడా ఇటువంటి విషయాలను కొట్టిపారేసినందున, ప్రజలు మమ్మల్ని కొట్టిపారేశారు. ఏ విషయంలోనైనా ప్రజలు ఏమున్నదో అని మాట్లాడుకునే విధంగా కాకుండా, అదే విధంగా, ఆ విధంగా మాట్లాడుకునేందుకు ఆస్కారం ఇవ్వకుండా, ఉన్న సందేహాలను నివృత్తి చేసి పారదర్శకతను నిలబెట్టాలని ప్రభుత్వానికి సూచిస్తున్నాను. డి.పి.ఆర్‌లను మాకు అందించండి, అందులో ఉన్న విషయాలకు సలహాలు ఇస్తామని తెలియజేస్తున్నాను.

పాలమూరు, రంగారెడ్డిలో గల ప్రాజెక్టుల గురించి 30 నెలలకే అగ్రిమెంట్ చేసుకున్నారనీ, అంటే రెండున్నర సంవత్సరాల్లోనే లిఫ్ట్ఇరిగేషన్ ప్రాజెక్టు పూర్తయ్యే కాంపొనెంట్ ఉందా అని అడుగుతున్నాను. భక్త రామదాసు ప్రాజెక్టును తొమ్మిది నెలల్లో పూర్తి చేశారంటారు. ఎందుకంటే, పాలేరులో ఉన్న నీరు, అంతకు మునుపే తవ్విన కాలువలు, పైపులు, ఉన్న వాటిని అసెంబుల్ చేస్తే ఎందుకు ప్రాజెక్టు పూర్తవదు. కనుక ఎనిమిది నుంచి తొమ్మిది నెలల్లో ఏ విధంగా పూర్తి చేశారనే విషయాలు ప్రజలు అవగాహన చేసుకోవాల్సిన అవసరం ఉందని మనవి చేస్తున్నాను.

సభలో గల ఛైర్ గానీ, సభ్యులు కాని, నా మాటల్లో ఉన్న అర్థాన్ని, బాధను స్వీకరించి ఇంతసేపు ఓపికగా సహకరించినందుకు నేను సంతోషిస్తున్నాను. అదే విధంగా నేను చెప్పిన విషయాల్లో లోతైన విషయాలు ఉన్నాయని గమనించుకుని ప్రభుత్వం వాటిని సరిజేసుకుని, ముందుకు వెళ్లాలని తెలియజేస్తున్నాను. కాని ఈ విధంగా కాకుండా నడిస్తే ప్రజలు కానీ, ప్రతిపక్షాలు కానీ మిన్నకుండా కూర్చుంటాయని అనుకోవడం పొరపాటువుతుందని హెచ్చరిస్తున్నాను. నేను చెప్పవలసిన విషయాలు చాలా ఉన్నప్పటికీ, పద్దులపై, ఇతర విషయాలపై నాకున్న ఆలోచనలను సభ్యులకు అందించే విధంగా ప్రయత్నిస్తాను. అఖిలపక్షాలను ఏర్పాటు చేయనందున, డిబేట్లను జరుపుకునే విధంగా లేనందున, ఇంత సమయం మాట్లాడాల్సి వచ్చిందని, అదే విధంగా అనేక విషయాలు మాట్లాడాల్సినవి ఇంకా ఉన్నాయని, ఆ విషయాలను లేఖల ద్వారా కానీ మరో పద్ధతిలో కానీ వాటిని ఈ ప్రభుత్వానికి అందజేస్తానని, అదే విధంగా తెలిపిన అంశాలను దృష్టిలో ఉంచుకుని ప్రభుత్వం ముందుకు సాగాలని తెలియజేస్తూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

మేడమ్ డిప్యూటి స్పీకర్:- ఈరోజు గౌరవ సభ్యులు శ్రీ వి. శ్రీనివాస గౌడ్ గారి జన్మదినం సందర్భంగా నా తరఫున, గౌరవశాసన సభ్యులు అందరి తరఫున పుట్టిన రోజు శుభాకాంక్షలు తెలియజేస్తున్నాను.

శ్రీ ఆర్. క్రిష్ణయ్య:-అధ్యక్షా, 2017-18వ బడ్జెట్‌కు సంబంధించి అవకాశం కల్పించినందుకు మీకు కృతజ్ఞతలు తెలియజేస్తున్నాను. ప్రధానంగా ఏ బడ్జెట్టైనా ఊహాజనితంగా ఉండకుండా, వాస్తవిక దృక్పథంతో ఉండాలి. అదే విధంగా దీర్ఘ, సల్పకాలిక అభివృద్ధికి సంబంధించిన విజనరీ బడ్జెట్‌లో ఉండాలి. చాలా పద్దుల్లో దీర్ఘకాలిక విజన్ ఉన్నప్పటికీ, కొన్ని విషయాల్లో వాస్తవిక దృక్పథం లేనట్టుగా ఉన్న విషయాలను మీ దృష్టికి తీసుకురావాల్సిన అవసరం ఉందని తెలియజేస్తున్నాను.

1.50 మ. బడ్జెట్‌లో అనేక విషయాలకు సంబంధించిన కేటాయింపులు చూసినట్లయితే, మన బడ్జెట్ సంక్షేమ బడ్జెట్ అని చెప్పవచ్చును. ఉత్పాదకత, అభివృద్ధి, వ్యవసాయము, పరిశ్రమలు, విద్య, వైద్యము, ఇరిగేషన్, విద్యుత్, ఈ అంశాలకు ఎక్కువ ప్రాధాన్యత ఇచ్చినట్లు కనిపిస్తున్నది. వ్యవసాయానికి కేటాయించిన బడ్జెట్ చూసినట్లయితే, అందులో ఎక్కువ బడ్జెట్ ఋణాలను చెల్లించడానికి పోతున్నది. వ్యవసాయానికి ఇంకా ఎక్కువగా బడ్జెట్‌ను కేటాయిస్తే బాగుండేది. వ్యవసాయ రంగంలో స్కిల్ డెవలప్‌మెంట్ మీద కొంత ఆలోచించవలసినటువంటి అవసరం ఉన్నది. బడ్జెట్‌లో సారుప్యత లేదు. కేంద్రప్రభుత్వం రూ. 80వేల కోట్లు గ్రాంట్లు అన్ని పథకాలకు కలిపి ఇస్తున్నది. మన బడ్జెట్ లక్షా నలభై తొమ్మిది వేల కోట్లు పెట్టారు. మీ ఆదాయానికి, ఖర్చుకు పొంతన లేదు. ఈ బడ్జెట్ రియలిస్టిక్‌గా కనిపించడం లేదు.

బి.సి.లకు ఎక్కువ బడ్జెట్ పెట్టాలని ప్రభుత్వానికి సంకల్పం కలిగినందుకు ముఖ్యమంత్రిగారిని అభినందిస్తున్నాను. ఆ మాటకు మీరు కట్టుబడి ఉండాలి. ఎక్కడైనా లోపాలు ఉంటే సరిదిద్దుకోవాలి. బి.సి.లకు రూ.5వేల కోట్లు కేటాయించారు. కానీ, ఏ పద్దు క్రింద పెంచారని చూస్తే, కొన్ని పద్దులను అందులో చేర్చారు. చేనేత శాఖలోని

బడ్జెట్ రూ.1200కోట్లను కూడా ఈ పద్దు క్రింద చేర్చడం జరిగింది. ఎం.బి.సిలను ఆదుకోవాల్సిన అవసరం ఉన్నది. ఎం.బి.సిలకు గతంలో కేటాయించిన బడ్జెట్ ఇప్పటివరకు ఖర్చు పెట్టలేదు. ఇప్పుడున్నటువంటి 12 ఫెడరేషన్లలో రజక, నాయిబ్రహ్మణ ఫేడరేషన్లకు మాత్రమే బడ్జెట్ కేటాయించారు. మిగతా పది ఫెడరేషన్లకు వడ్డెర, మేదర, మేరు వంటి ఫెడరేషన్లకు బడ్జెట్ ఎలా ఖర్చు పెడతారు. ఎంత కేటాయించారు. వాటి ఉనికే లేదు. గతంలో బి.సి కార్పోరేషన్‌కు కేటాయించిన బడ్జెట్ ఖర్చు పెట్టలేదు. మళ్లీ ఇప్పుడు నామమాత్రంగా కూడా ఖర్చు పెట్టని పరిస్థితి ఉన్నది.

బి.సిలకు కేటాయించిన బడ్జెట్ రూ.2500కోట్లు నుంచి రూ.5వేల కోట్లు పెంచినట్లు ప్రకటించారు. దానిని నేను స్వాగతిస్తున్నాను. కానీ, ఏ పద్దు క్రింద పెంచారనే అంశంలో క్లారిటీ లేదు. గతంలో ఓవర్‌సీస్ పథకానికి రూ.60కోట్లు కేటాయించారు. ఈ సంవత్సరం రూ.20కోట్లు కేటాయించారు. బి.సి. స్టడీ సర్కిల్ కోసం గత మూడు సంవత్సరాలుగా రూ.25కోట్లు కేటాయిస్తే, ఈ సంవత్సరం రూ.14కోట్లు కేటాయించారు. మరి ఇది ఏ విధంగా పెంపుదల అవుతుంది. ముఖ్యమంత్రిగారు అనేక మందికి జీతాలు పెంచారు. ప్రభుత్వ ఉద్యోగస్తుల జీతాలు, కాంట్రాక్టు ఉద్యోగస్తుల జీతాలు, అంగన్‌వాడీ టీచర్ల జీతాలు, హోంగార్డుల జీతాలు పెంచారు. ఎం.ఎల్.ఎల జీతాలు, మంత్రుల జీతాలు కూడా పెంచారు. కానీ, తెలంగాణ ఉద్యమంలో పాల్గొన్నటువంటి విద్యార్థుల యొక్క స్కాలర్‌షిప్‌లు ఎందుకు పెంచడం లేదు? హాస్టల్ విద్యార్థులకు, రెసిడెన్షియల్ విద్యార్థులకు మెస్ చార్జీలు పెంచుతారని ఆశించాము. మెస్ చార్జీలు పెంచలేదు. కాస్మోటిక్ చార్జీలు పెంచలేదు. ఆ విద్యార్థులకు నెలకు రూ.2400 మెస్ బిల్లు వస్తున్నది, ప్రభుత్వం రూ.680లు మెస్ బిల్లు ఇస్తున్నది. ఉస్మానియా యూనివర్శిటికి శతాబ్ది ఉత్సవాలను ప్రభుత్వం చేస్తున్నది. ఈ ఉత్సవాల సందర్భంగా కనీసం ఈ బడ్జెట్‌ను రివైజ్ చేసి డైట్ చార్జీలు, మెస్ చార్జీలు పెంచవల్సిందిగా కోరుతున్నాను.

చేనేత వర్గాల బడ్జెట్ రూ.1200కోట్లు , ఇ.బి.సి వర్గాల బడ్జెట్ రూ.250కోట్లు, ఎం.బి.సి వర్గాల బడ్జెట్ రూ.1000కోట్లు మొత్తం ఒకే పద్దు క్రింద పెట్టి మొత్తం రూ.5వేల కోట్లు పెంచడం అనేది వెల్ఫేర్ బడ్జెట్ కాదు. పద్దుల వారీగా ఫెడరేషన్ బడ్జెట్, బి.సికార్పోరేషన్ల బడ్జెట్ అని వేరువేరుగా పెడితే బాగుండేది. గీత కార్మికులకు బడ్జెట్‌లో ఎక్కువగా నిధులు కేటాయించలేదు. గొర్రెల కాపరులకు రూ.4వేల కోట్లు కేటాయించడం నిజంగా అభినందించదగిన విషయం. కానీ, దానిని ఏ పద్దు క్రింద పెట్టారో చెప్పవలసినదిగా కోరుతున్నాను.

గతంలో హాస్టల్ బిల్డింగుల కోసం రూ. 180కోట్లు ,ఆ తర్వాత సంవత్సరం రూ.90కోట్లు కేటాయించారు. ఇప్పుడు హాస్టల్ బిల్డింగులకు అసలు కేటాయింపులే లేవు. బిసి స్టడీ సర్కిళ్లకు కూడా నిధులు కేటాయించలేదు. మొదట కేటాయించిన బడ్జెట్ ఖర్చు పెట్టలేదు. బిల్డింగులు కట్టలేదు. ఈ సారి అసలే బిల్డింగులు తీసివేశారు. అలాంటప్పుడు ఇది బిసి బడ్జెట్ ఎలా అవుతుంది. కాబట్టి ఈ విషయాలపై పునరాలోచన చేయాలని నేను ప్రభుత్వానికి విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను.

మొత్తం రూ1,49,646 కోట్ల బడ్జెట్‌లో బి.సిలకు రూ.500 కోట్లు అంటే దాదాపు నాలుగు శాతం బడ్జెట్ కేటాయించారు. బి.సిలకు కేటాయించిన బడ్జెట్ గతం కంటే ఇప్పుడు మెరుగుపడినప్పటికీ ఈ మెరుగుదల వాస్తవానికి రియలిస్టిక్‌గా లేదు. కాబట్టి, దీని మీద మరొక్కసారి ఎం.ఎల్.ఎలతో, మంత్రులతో, ముఖ్యమంత్రి ఆధ్వర్యంలో చర్చ జరిపి బి.సిలకు న్యాయం చేయవలసినదిగా కోరుతున్నాను. రైతులకు గత ప్రభుత్వాలు జోడెద్దులను ఇచ్చేవారు. ఈ ప్రభుత్వం కూడా రైతులకు జోడెద్దులను కొనిస్తే వాళ్లు స్వయంగా అభివృద్ధి చెందే అవకాశం ఉంటుంది.

2.00 మ. అభివృద్ధి చెందిన దేశాలను చూస్తే కేవలం పరిశ్రమల అభివృద్ధినే గీటు రాయిగా తీసుకుంటున్నాము. ఆ అభివృద్ధి ద్వారా కొద్ది మందికి మాత్రమే లబ్ది చేకూరుతుంది. వ్యవసాయం ద్వారా జరిగే అభివృద్ధి వల్ల వికేంద్రీకరణ జరుగుతుంది. వ్యవసాయ అభివృద్ధి ద్వారా రాష్ట్రం అభివృద్ధి చెందితే ఆ అభివృద్ధి ఫలాలు ప్రజలందరికీ చేరడానికి అవకాశం ఉంటుంది. వ్యవసాయ అభివృద్ధి రాష్ట్రాభివృద్ధికి, దేశాభివృద్ధికి గీటు రాయి. కాబట్టి వ్యవసాయాభివృద్ధికి కావాల్సిన స్కిల్స్‌ను డెవలప్ చేస్తూ, రైతులకు ఎడ్ల పంపిణీ, ఆధునిక పరికరాల పంపిణీ చేస్తూ, ఎక్కువ మందికి లాభం చేకూరే విధంగా వ్యవసాయ రంగాన్ని అభివృద్ధివైపు పయనింప చేసే విధంగా నిర్ణయాలు తీసుకురావాలని సూచనలు చేస్తున్నాను. మన రాజ్యాంగము ప్రధానంగా విద్య మరియు వైద్యం మీద దృష్టి కేంద్రీకరించింది. విద్య విషయానికి వస్తే ముఖ్యమంత్రి గారు మొదట్లో కె.జి. టు పి.జి. అని ప్రకటించారు. అందులో భాగంగానే రెసిడెన్షియల్ స్కూల్స్ పెడుతున్నారు. అది ఆచరణ యోగ్యంగా కొంత వరకు బాగానే ఉంది. కె.జీ. టు పి.జీ. ఆచరణ సాధ్యం కానప్పటికీ రెసిడెన్షియల్ స్కూళ్ల ద్వారా చేసే కార్యక్రమాలను అన్ని వర్గాలకు జనాభా నిష్పత్తి ప్రకారం కేటాయించాలి. బి.సి. వర్గాలకు 119 గురుకుల పాఠశాలలు ఇవ్వడము గొప్ప విషయమే. జనాభా

నిష్పత్తి ప్రకారం అన్ని సామాజిక వర్గాలకు 800 వరకు రెసిడెన్షియల్ పాఠశాలల అవసరము ఉంది. బి.సి.లకు కూడా జనాభా నిష్పత్తి ప్రకారం రెసిడెన్షియల్ పాఠశాలలను కేటాయించాలి. విద్యకు అత్యంత ప్రాధాన్యత ఇవ్వవలసిన అవసరము ఉంది. ఎందుకంటే విద్యకు ఖర్చు చేసే ప్రతి పైసా కూడా పెట్టుబడి క్రిందకు వస్తుంది.

ప్రభుత్వ పాఠశాలల్లో కొన్ని లోటుపాట్లు ఉన్నప్పటికీ, కొన్ని సంస్కరణలు తీసుకు రావడం ద్వారా ప్రభుత్వ పాఠశాలలను బలోపేతం చేయవచ్చు. ఏ వ్యవస్థలోనైనా లోపాలు ఉంటే ఆ వ్యవస్థను వదులుకోలేము, కాబట్టి ఆ వ్యవస్థలో సంస్కరణలు తీసుకు రావాలి. బలమైన కారణాలను శోధించి ఆ వ్యవస్థను బలోపేతం చేయడానికి ఆలోచించాలి. ప్రభుత్వ పాఠశాలల్లోని ఉపాధ్యాయులు పని చేయడం లేదని, అవి నిర్వీర్యం అయిపోయాయని వాటిని పట్టించుకోకుండా వదిలేయ కూడదు. అనేక ప్రభుత్వ పాఠశాలల్లో ఆట స్థలాలు ఉన్నాయి. మంచి బలమైన వ్యవస్థ ఉంది. కేవలం ఉపాధ్యాయులను నియమించడము, ఇంగ్లీష్‌మీడియం ప్రవేశ పెట్టడము చేసినట్లైతే, ప్రభుత్వ పాఠశాలలు కూడా బలోపేతం అయ్యే అవకాశం ఉంది. ప్రభుత్వ కళాశాలల్లో లెక్చరర్ల నియామకము, యూనివర్సిటీల్లో అసిస్టెంట్ ప్రొఫెసర్లు, ప్రొఫెసర్ల నియామకము, మొదలైన చర్యలు తీసుకోకుండా విద్యా వ్యవస్థ ఏ విధంగా బల పడుతుందని మీరంతా ఒకసారి ఆలోచించాల్సిన అవసరము ఉంది. అవసరమైతే ఈ విషయం మీద చర్చ జరగాలి. ప్రభుత్వ విద్యా వ్యవస్థను బలోపేతం చేయడానికి తీసుకోవాల్సిన సంస్కరణల గురించి మేధావులతోటి, సంఘ సంస్కర్తల తోటి రాజకీయాలకు అతీతంగా చర్చ జరగాల్సిన అవసరము ఉంది. సర్వేపల్లి రాధాకృష్ణమూర్తి గారు, కొఠారి కమీషన్ ఒక దేశ భవిష్యత్తు తరగతి గదిలోనే నిర్ణయించబడుతుందని ఒక కొటేషన్ చెప్పడం జరిగింది. మనమందరం కూడా ప్రభుత్వ పాఠశాలల్లో చదువుకొని యూనివర్సిటీ వరకు వచ్చాము. రైతుల ఆత్మహత్యలకు మరొక కారణము వాళ్లంతా గొప్పలకు పోయి, అప్పులు చేసి ప్రభుత్వ పాఠశాలలను వదిలి పెట్టి ప్రైవేట్ స్కూళ్లు, కార్పొరేట్ స్కూళ్లలో తమ పిల్లలను చదివించుకుంటూ అప్పుల పాలౌతున్నారు. ప్రభుత్వ ఆధీనంలోనే రెసిడెన్షియల్ పాఠశాలలు నడుస్తున్నాయి. అవి ఎందుకు బలంగా ఉన్నాయి? అందులో విద్యా ప్రమాణాలు ఎందుకు బాగున్నాయి? అదేవిధంగా ప్రభుత్వ పాఠశాలలు ఎందుకు నిర్వీర్యమౌతున్నాయని ఆలోచించాల్సిన అవసరము ఉంది.

ప్రభుత్వం విద్య కోసం 12 వేల కోట్ల రూపాయలు ఖర్చు పెడుతోంది. ఆ డబ్బులు వృథా కావొద్దు. దానికి అదనంగా ఇంకొక 2, 3 వేల కోట్ల రూపాయలు ఖర్చుపెడితే కార్పొరేట్ కళాశాలలకు, కార్పొరేట్ విద్యా సంస్థలకు ధీటుగా ప్రభుత్వ పాఠశాలల్లో విద్యా ప్రమాణాలు పెరిగే అవకాశం ఉంది. ఆ దిశగా గౌరవనీయులైన ఉప ముఖ్యమంత్రి మరియు విద్యా శాఖ మంత్రి గారు ఉన్నత విద్యా వంతులు, వారు అనేక చర్యలు తీసుకుంటున్నారు. ఆ చర్యలను నేను కాదనడం లేదు. ప్రైవేటు, మరియు కార్పొరేట్ విద్యా వ్యవస్థను ఒకవైపు నియంత్రించుకుంటూ, ప్రభుత్వ పాఠశాలలను, కళాశాలలను బలోపేతం చేయడానికి కఠిన చర్యలు తీసుకోవాలి. అవసరమైతే అసెంబ్లీలో చట్టాలు తీసుకురావాలి. ప్రభుత్వ టీచర్లకు, లెక్చరర్లకు షార్ట్ ఓరియంటేషన్ కోర్సులు ప్రవేశ పెట్టి, ఎప్పటికప్పుడు వాళ్లలో ఇంగ్లీష్‌మరియు ఇతర స్కిల్స్‌ను డెవలప్ చేసుకునే విధంగా చర్యలు తీసుకోవాలి. ప్రభుత్వ పాఠశాలలను, ప్రభుత్వ కళాశాలలను బలోపేతం చేయడానికి చర్యలు తీసుకోవాలని ఈ సందర్భంగా మనవి చేస్తున్నాను. రాజ్యాంగపరమైన హక్కు అయిన విద్యను ప్రభుత్వము దశల వారీగా తప్పించుకోవడానికి వీలు లేదు.

విద్య, వైద్యము రాజ్యాంగము నుంచి సంక్రమించాయి. మిగతావన్నీ తరువాత వచ్చి చేరాయి. ఈ రెండు బాధ్యతలను చాలా కఠినంగా అమలు చేయడానికి ప్రభుత్వము చర్యలు తీసుకోవాలి. వైద్యం విషయానికి వస్తే ప్రభుత్వము కొన్ని కొత్త కార్పొరేట్‌హాస్పిటల్స్‌ను ఏర్పాటు చేస్తానంది, అందుకు అభినందిస్తున్నాము. ముందుగా గాంధీ మరియు, ఉస్మానియా హాస్పిటల్స్‌ను కార్పొరేట్ స్థాయిలో ఆధునీకరించాల్సిన అవసరము ఉంది. కేర్, యశోద హాస్పిటల్స్‌లో ఎలాంటి సౌకర్యాలు ఉన్నాయి, ప్రజలు ఎందుకు వాటిని గొప్పగా చూస్తున్నారు, ప్రభుత్వ హాస్పిటల్స్‌ను ఎందుకు ఆ విధంగా చూడ లేకపోతున్నారో వాటన్నింటిని రీసర్చ్ చేసి, వైద్య అధికారులతో ఒక బృందాన్ని ఏర్పాటు చేసి ప్రభుత్వ హాస్పిటల్స్‌ను బలోపేతం చేయడానికి చర్యలు తీసుకోవాల్సిన అవసరము ఉంది. కేటాయింపులు బాగానే చేస్తున్నారు, కాని ఆ కేటాయింపులను ఏ విషయం మీద ఎలా ఖర్చు పెట్టాలి, అనే అంశం కూడా ఆలోచించాలని ఈ ప్రభుత్వాన్ని మీ ద్వారా డిమాండ్ చేస్తున్నాను.

ప్రభుత్వము వాస్తవాలకు దూరంగా ఉంది. ఎందుకంటే మన నిర్వహణా ఖర్చులు జీతాలు, ఎస్టాబ్లిష్‌మెంట్ ఖర్చులు దాదాపు 60వేల కోట్ల వరకు ఉన్నాయి. మన ఆదాయము వ్యాట్, ఎక్సైజ్, ట్రాన్స్‌పోర్ట్ మరియు మిగతా అన్ని సోర్సులు కలిపి, కేంద్ర ప్రభుత్వం ద్వారా వచ్చే గ్రాంటులు అన్నీ కలిసి 70 నుంచి 85 వేల కోట్ల రూపాయల వరకు, దాదాపు 90వేల కోట్ల రూపాయలు అనుకుందాము. లక్షా 49వేల కోట్లకు అప్పులు ఎక్కువగా

తీసుకురావడం ద్వారా, పెద్దలు చెప్పినట్లు మన బడ్జెట్ అప్పుల బడ్జెట్ కాకూడదు. ఆర్థిక శాఖా మంత్రి గారు అప్పులు తీసుకువచ్చేది అభివృద్ధి కోసమే కదా, తప్పేమి అంటున్నారు. అభివృద్ధిలో భాగమైన పరిశ్రమల స్థాపన, వ్యవసాయ ఉత్పత్తులను పెంచడానికి విద్యా సంస్థలను పటిష్టము చేయడానికి వీటి కోసం అప్పులు తెస్తే తప్పు లేదు. కానీ అనవసరమైన ఖర్చులు అనుత్పాదక ఖర్చులు పెరిగే విధంగా అప్పులు తెస్తే మన రాష్ట్రానికి పెను భారము అవుతుంది. ఈ అప్పులను కూడా ఒక దశల వారీగా తీసుకు రావాలి. మిషన్ భగీరథ కోసం అప్పులు తీసుకు వచ్చాము. అది అనుత్పాదక ఖర్చు.

ఇంటింటికి నల్లా. ఆ లక్ష్యము మంచిదే, మనం ఇంటింటికి నల్లా స్కీమ్‌ను చేరుకోవడానికి కొంత సమయం పడుతుంది. ముందుగా ఇంటింటికి విద్య కావాలి, ఇంటింటికి ఉద్యోగం, ఉపాధి కావాలి. వ్యవసాయ ఉత్పత్తులు, పారిశ్రామిక ఉత్పత్తులను పెంచిన తరువాత మనం ఒక స్టేజికి వెళ్లిన తరువాత ఇంటింటికి నల్లా కావాలి. పరిశ్రమల గ్రోత్‌ను పెంచుకోవాలిసన అవసరము ఉంది. ప్రాధాన్యతల్లో మార్పులు తీసుకురాకుండా అప్రధానమైనటువంటి స్కీమ్‌ల కోసం ఖర్చు చేయకూడదు. ఇంటింటికి నల్లా నల్గొండ జిల్లాలో కావాలి, ఎందుకంటే అక్కడ ప్రజలు ఫ్లోరోసిస్ వ్యాధి బారిన పడుతున్నారు. అవసరం ఉన్నా, లేకున్నా అనుత్పాదక వ్యయాన్ని పెంచుకుంటూ వెళితే రాష్ట్రము అప్పుల ఊబిలో కూరుకుపోయి, మన బడ్జెటు ఉత్పాదక వ్యయం నుంచి అనుత్పాదక వ్యయం వైపు వెళ్లడానికి అవకాశం ఉంటుంది. ఆ దిశగా మనమందరం ఆలోచించాల్సిన అవసరము ఉంది. రాష్ట్రము యొక్క అభివృద్ధి దీర్ఘకాలిక మరియు స్వల్పకాలిక ప్రణాళికల మీద ఆధారపడి ఉంటుంది. దీర్ఘకాలిక ప్రణాళికలో ఇరిగేషన్, పరిశ్రమలు, విద్య మొదలైనవి ఉన్నాయి.

ప్రజల ఆశలను నెరవేర్చడం అభివృద్ధిలో ఒక భాగము. పాలకులకు ఉండాల్సిన లక్షణము రాష్ట్రాన్ని శాశ్వతంగా అభివృద్ధి చేయడానికి చర్యలు తీసుకోవడము. దీర్ఘకాలిక ప్రణాళిక అనేది ఉంటే ఈరోజు మనల్ని విమర్శించిన వారే రేపు మనల్ని పొగుడుతారు. ఉదాహరణకు నాగార్జునసాగర్ ప్రాజెక్టు నిర్మాణం చేసినప్పుడు కొందరు తిట్టారు. ఇప్పుడు నాగార్జున సాగర్ ప్రాజెక్టు కట్టినందుకు సంతోషిస్తున్నారు. ఇరిగేషన్ ప్రాజెక్టుల కోసం అధికమొత్తంలో డబ్బు ఖర్చు పెట్టడం తప్పు కాదు. ఉపాధి విషయంలో కూడా ప్రణాళిక ఉండాలి. నీళ్ల లేని పథకాలకు, ఇరిగేషన్ పథకాలకు, ఆనీరు అందించే పథకము ఎకరం భూమి కన్నా ఎక్కువ అయ్యే ఖర్చు మనకు వద్దు. ఎక్కువ డబ్బులు ఖర్చు పెట్టే పథకాల ద్వారా మనకు ఏవిధంగా ఉత్పాదకత పెరుగుతుంది?

2.10 మ. అక్కడ విజన్ ఉండాలి. ఎత్తిపోతల పథకంలో నీళ్ల లేని ఇరిగేషన్ ప్రాజెక్ట్‌లకు ఎక్కువ డబ్బు ఖర్చు పెడితే ఒక్క ఎకరానికి నీరందించే ఖర్చుకన్నా ఎకరం భూమి కంటే ఎక్కువ ఖర్చయ్యే పథకం వద్దు. తక్కువ ఖర్చుతో మనకు ఉత్పాదకతను పెంచే వాటికి మాత్రమే ఖర్చు పెట్టాలి. ఇరిగేషన్, అగ్రికల్చర్, ఐటి రంగం, ఏ ప్రాజెక్టు చేపట్టినా ఆ ప్రాజెక్టు మీద పెట్టే ఖర్చుకంటే రెండు మూడు రెట్లు లాభాలు వచ్చేలా ఉంటేనే ఖర్చు పెట్టాలి. మానవ వనరులను మానవులకు ఉపాధి, ఉత్పాదకత, మానవుని శక్తి యుక్తులను సద్వినియోగం చేసే విధంగా ఉంటేనే ఖర్చు చేయాలి. ఆ విధంగా ఆలోచించాలి. అప్పుడే ఉద్యోగావకాశాలు పెరుగుతాయి. మానవ వనరుల ఉపాధి ఉత్పాదకత పెరుగుతుంది. మెజారిటీ స్కీమ్స్ అలాగే ఉన్నాయి. కొన్ని స్కీమ్స్‌కు మాత్రం ఆ విధమైన విజన్ కన్పించడం లేదు. అందుకే మన బడ్జెట్ రియలిస్టిక్‌గా ఉండాలి కాని అప్పుల బడ్జెట్ కావద్దని మరొకసారి కోరుతున్నాను.

ఎస్‌సి, ఎస్‌టి సబ్‌ప్లాన్ నిధులను మూడు సంవత్సరాలుగా సరైన విధంగా ఉపయోగించడం లేదు. ఎస్‌సి, ఎస్‌టిలకు ఉపయోగించవలసిన స్కీమ్స్ చాలా ఉన్నాయి. కాలేజీలు, రెసిడెన్షియల్ స్కూల్సుకు సంబంధించిన బిల్డింగ్సు కట్టడానికి సబ్‌ప్లాన్ నిధులను ఉపయోగించాలి. అదేవిధంగా ఎస్‌సి, ఎస్‌టి సబ్‌ప్లాన్‌ను గ్రామీణ ఎస్‌సి, ఎస్‌టిలకు మూడెకరాల భూమికోసం ఖర్చు చేయాలి. వారి ఉత్పాదకత పెంచే విధంగా మనం ఇచ్చే ఎడ్లను, పంపు సెట్లను కాని సద్వినియోగం చేసుకుంటున్నారా లేదా అని ఆలోచించాలి. మనం మంచి లక్ష్యంతో మూడెకరాల భూమి ఇవ్వాలని అనుకున్నాము. అది కూడా సాగుకు ఉపయోగకరమైన భూమి ఇవ్వాలని ముఖ్యమంత్రిగారు అన్నారు. ఆ విధంగా రైతులకు పూర్తి స్థాయిలో సాయం అందించాలి. వారికి ఆధునిక వ్యవసాయ పద్ధతులు, తక్కువ ఖర్చుతో వ్యవసాయం చేసి రాబడి పెంచుకొనేలా, ఏ పంటలు పెడితే గిట్టుబాటు అవుతుందో అటువంటి వాటిని పండించే విధంగా వారికి ట్రెయినింగ్ ఇచ్చి సబ్‌ప్లాన్‌ను ఉపయోగించాలి. అగ్రికల్చర్ అధికారులను నియమిస్తున్నారు. వారు ఉత్పత్తి మీదనే కాకుండా మార్కెటింగ్ పరిస్థితుల మీద అవగాహన పెంచాలి. ఎస్‌సి, ఎస్‌టి వారికి ఓరియంటేషన్ క్లాస్‌లు తీసుకుంటే బాగుంటుంది. మూడెకరాల పథకాన్ని మరింత వేగవంతం చేయాలి. ఎందుకంటే మూడులక్షల ఎకరాలు పంచాలనుకుంటే అందులో పది శాతం కూడా సద్వినియోగం కాలేదు. ఎస్‌సి, ఎస్‌టి సబ్‌ప్లాన్ నిధులను

పూర్తి స్థాయిలో వినియోగించాలి. అదేవిధంగా ఎస్‌సి, ఎస్‌టి బ్యాక్‌లాగ్‌పోస్టులను నింపేలా చర్యలు తీసుకోవాలి.

ఎస్‌సి, ఎస్‌టి కాలేజీ హాస్టల్సులో విద్యార్థులకు భోజనం పెట్టడం లేదు. వార్డెన్సును, వర్కర్సును అపాయింట్ చేయడం లేదు. బడ్జెట్‌లో వాటి గురించి ఎక్కడా లేదు. ఎస్‌సి, ఎస్‌టి, బిసి హాస్టల్సులో వర్కర్స్, వార్డన్స్ లేరు. అనేక శాఖలలో ఉద్యోగులను అపాయింట్ చేయాలని చర్చ జరుగుతుంది. కాని ఈ వెల్ఫేర్ డిపార్ట్‌మెంట్‌లో ఎందుకు వారిని అపాయింట్‌మెంట్ చేయడం లేదు? ఒకవైపు వెల్ఫేర్ బడ్జెట్ అని చెబుతున్నప్పటికీ ఇటువంటి సంస్థలను నిర్లక్ష్యం చేస్తే మౌలికంగా ఏ విధంగా ఉపయోగపడుతుంది. చాలా చోట్ల హాస్టల్సుకు బిల్డింగ్సు దొరకడం లేదు. ప్రభుత్వం స్వంత బిల్డింగ్సును నిర్మిస్తే శాశ్వతమైన పేరుంటుంది. గతంలో జలగం వెంగళరావుగారు 1976లో నింబోలి అడ్డలో ఒక హాస్టల్ కట్టించారు. ఇప్పటికీ ఆ బిల్డింగ్‌ను చూసినప్పుడల్లా వెంగళరావుగారు కట్టించారని అంటారు. కాలేజీ హాస్టల్సు, రెసిడెన్షియల్ హాస్టల్సుకు బిల్డింగ్సు కట్టాలి.

ఈ బడ్జెట్‌లో బిసిలకు 119 రెసిడెన్షియల్ పాఠశాలలు కేటాయించారు. కేవలం నిర్వహణ ఖర్చులకే బడ్జెట్ కేటాయించారు కాని బిల్డింగ్స్ కట్టడానికి ఒక్క పైసా కూడా కేటాయించలేదు. ఇతర సామాజిక వర్గాలకు చెందిన హాస్టల్సుకు బిల్డింగ్స్ కట్టడానికి బడ్జెట్ కేటాయించారు. బిసిలు చేసిన పాపం ఏమిటని సభాముఖంగా ఆర్థికశాఖామాత్యులను అడుగుతున్నాను. అన్ని వర్గాల జీతభత్యాలు పెంచారు. ఎస్‌సి, ఎస్‌టి, బిసి పిల్లలంతా ముఖ్యమంత్రిగారు మాకు ఏమి బోనస్ ఇవ్వరా అని అడుగుతున్నారు.

డిఎస్‌సి, టీచర్ పోస్టుల భర్తీకి సంబంధించి కూడా ఈ బడ్జెట్‌లో ప్రస్తావన రాలేదు. దానికి తగ్గట్టుగా డిపార్ట్‌మెంట్‌లో ఆయా విధంగా కేటాయింపులు పెంచాలి. మొన్న రెసిడెన్షియల్ పాఠశాలలకు నోటిఫికేషన్ జారీ చేశారు. అందులో లోపాలున్నాయని రీ బ్యాక్ చేశారు. కొత్త నోటిఫికేషన్ ఇస్తారని ఆశిస్తున్నాను. జూనియర్ లెక్చరర్స్ టీచర్స్‌కాని కాంట్రాక్టు వ్యవస్థలో పని చేస్తున్న వారితో చర్చించి మధ్యే మార్గంగా కొంతమందిని రెగ్యులరైజ్ చేసి కొత్త నోటిఫికేషన్స్ వేయాలి. టీచర్ పోస్టులను భర్తీ చేయడం గురించి బడ్జెట్‌లో ఎక్కడా పొందుపరచలేదు. ఐదు లక్షల మంది బిఎడ్, డిఎడ్, తెలుగు పండిట్, పిఇటి చేసిన వాళ్లంతా నోటిఫికేషన్ కోసం ఎదురు చూస్తున్నారు. ఉద్యోగాలు లేక ముప్పై, ముప్పై ఐదు సంవత్సరాల వయస్సు వచ్చినా పెండ్లి చేసుకోలేదు, ఈ బడ్జెట్‌లో అయినా ఉద్యోగాల భర్తీ గురించి వస్తే బాగుండునని ఆలోచన చేస్తుంటే ఇప్పటి వరకు ఆ దిశగా ప్రభుత్వం ఆలోచించడం లేదు. నిరుద్యోగులందరూ బాధ పడుతున్నారు. ఆ దిశగా ప్రభుత్వం పయనించాలని కోరుతున్నాను. టీచర్ పోస్టులు భర్తీ చేస్తే పాఠశాలల్లో తప్పనిసరిగా మంచి స్టాండర్డ్స్ వస్తాయని ఆశిస్తున్నాను. విద్యాశాఖకు బడ్జెట్ కేటాయింపులు పెంచి బలోపేతం చేయాలి. ఇంగ్లీష్‌మీడియం క్లాసులు పెట్టి ఈ బడ్జెట్‌లో దానికి తగిన విధంగా కేటాయింపులు పెంచి వనరులు సమకూర్చుకోవాలని తెలియ చేస్తున్నాను.

ఇరిగేషన్‌కు సంబంధించి గత సంవత్సరంలో రూ.25వేల కోట్లు కేటాయించారు. చాలా మంచి పథకం అది. అంత ఖర్చు పెట్టవలసిన అవసరం కూడా ఉంది. ఎందుకంటే రాష్ట్రం అభివృద్ధి చెందాలంటే మంచి ప్రాజెక్టులు, కాలువలు వచ్చి నీటి సదుపాయాలు పెంచాలి. అండర్‌గ్రౌండ్ వాటర్ పెరగాలి. కాని రూ.25వేల కోట్లలో పదివేల కోట్ల రూపాయలకు మించి ఖర్చు పెట్టలేదు. మిగతా బడ్జెట్ అంతా అలాగే ఉంది. ఎందుకు ఖర్చు పెట్టలేదు? ఈ సంవత్సరం బడ్జెట్‌లో బాగానే కేటాయించింది. కేటాయించిన డబ్బును పూర్తి స్థాయిలో ఖర్చు పెట్టాలి. ప్రాజెక్టు, కాలువలను రీడిజైన్ పేరు మీద జాప్యం చేస్తున్నారు. అలా చేయకుండా వాటిని శరవేగంతో పూర్తి చేయాలి.

ప్రభుత్వం చేపట్టినటువంటి మిషన్ కాకతీయ చాలా మంచి పథకం. ఆ పథకం వల్ల చెరువులన్నీ కళకళలాడుతున్నాయి. ప్రతిపక్షాలైనా, అధికార పక్షాలవారైనా వాస్తవాన్ని అంగీకరించాలి. అన్ని పథకాలలో మిషన్ కాకతీయ పథకం బాగా సక్సెస్ అయింది. ఆ పథకంలాగనే మిగతా ఇరిగేషన్ ప్రాజెక్టును పూర్తి చేయాలి. నీళ్లు త్వరగా వస్తేనే రాష్ట్రాభివృద్ధికి చేయూతనిచ్చినట్లు అవుతుంది. ఇరిగేషన్‌కు కేటాయించిన బడ్జెట్ పూర్తిగా ఖర్చు పెట్టాలి, మిస్‌యూజ్ చేయకూడదు. ఎందుకంటే కాంట్రాక్టర్స్, ఇంజనీర్స్ కుమ్మక్కై పెద్దయెత్తున స్వాహా చేసే ప్రమాదం ఉంది. దానిని థర్డ్ పార్టీ ఎంక్వైరీ చేసి సోషల్ ఆడిట్ చేసి అటువంటి వాటిని అరికట్టడానికి తప్పనిసరిగా చర్యలు తీసుకోవాలి. ఆదిశగా ప్రభుత్వం వ్యవహరించాలి.

రైతులకు పవర్ కట్ లేకుండా విద్యుత్ తొమ్మిది గంటలు ఇస్తున్నారు. కాని దీర్ఘకాలిక విజన్ కావాలి. సోలార్ ఎనర్జీ మీద ఎక్కువ డిపెండ్ అయ్యే విధంగా రైతులకు సబ్సిడీ ఇచ్చి సోలార్ పంప్‌సెట్స్ పెట్టుకునేలా, ప్రజలు సోలార్ విద్యుత్ వినియోగించుకునేలా చేసినట్లయితే పర్మినెంట్‌గా విద్యుత్ సమస్యకు పరిష్కారం దొరుకుతుంది. కాబట్టి విండ్ ఎనర్జీ, సోలార్ ఎనర్జీల మీద ప్రభుత్వం ఎక్కువ దృష్టిపెట్టాలి. ఈ బడ్జెట్‌లో ఎక్కడా వాటి గురించి ప్రస్తావించలేదు. కేంద్రప్రభుత్వం నుండి గ్రాంట్స్ తెచ్చి అయినా

రాష్ట్రప్రభుత్వం కూడా ప్రత్యేక శ్రద్ధ తీసుకొని సోలార్ ఎనర్జీని, విండ్ ఎనర్జీని ఎక్కువ ఉత్పత్తి చేసేలా చర్యలు తీసుకోవాలి.

భారీపరిశ్రమలు స్థాపించే విషయంలో చాలా తక్కువ కేటాయింపులు చేశారు. పరిశ్రమలంటే అన్ని ప్రయివేటు పరిశ్రమలే ఉన్నాయి. గతంలో కేంద్ర ప్రభుత్వం, రాష్ట్ర ప్రభుత్వ ఆధ్వర్యంలో పరిశ్రమలు ప్రారంభించేవి. కాని ఈ మధ్యకాలంలో పరిశ్రమలంటే మొత్తం ప్రయివేటు రంగానికి అప్పచెప్పి ప్రభుత్వం చేతులెత్తి వేస్తుంది. ఆ విధంగా కాకుండా ప్రభుత్వం, ప్రయివేటు రంగాలతో ఆలోచన చేయవలసిన అవసరం ఉంది. ఇందులో బిసిలకు, ఒబిసిలకు ఒక్క పారిశ్రామిక విధానం లేదు. పరిశ్రమల రంగంలో ఒబిసిలకు, బిసిలకు ఒక పరిశ్రమ లేదని ప్రభుత్వ లెక్కలు చూపిస్తున్నాయి. అందుకోసం బిసి పారిశ్రామిక విధానాన్ని కూడా ప్రభుత్వం ప్రకటించాలి.

2.20 మ. ఎస్సీ, ఎస్టీ పారిశ్రామిక విధానాన్ని ప్రకటించిన తరువాత ఆయా సామాజిక వర్గాల ప్రజలు కొద్దికొద్దిగా పైకి వస్తున్నారు. ఎస్సీ, ఎస్టీ పారిశ్రామిక విధానాన్ని మళ్లీ రెవ్యూ చేసి ఇంకా ఎక్కువ మందికి ఉపయోగపడే విధంగా చెయ్యాలి. బీసీలకు పారిశ్రామిక విధానాన్ని ఇంట్రొడ్యూస్ చెయ్యవలసిన అవసరం ఉంది. పారిశ్రామిక రంగాన్ని ఎంకరేజ్ చేసి, ఎక్కువ ఇన్సెంటీవ్స్ ఇస్తే ఆయా వర్గాల నుండి పెద్దఎత్తున పారిశ్రామికవేత్తలు తయారవుతారు, ఈ విధంగా చేస్తే ఎక్కువ మంది పైకి వస్తారు. బీసీలకు పారిశ్రామిక విధానాన్ని ప్రకటించాలని మీ ద్వారా ప్రభుత్వానికి విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను. ప్రధానంగా, పరిశ్రమల విషయంలో ప్రభుత్వం పునరాలోచించి ఈ బడ్జెట్ సమావేశాలలోనే బీసి పారిశ్రామిక విధానాన్ని ప్రకటించాలి. ఎస్సీ, ఎస్టీ పారిశ్రామిక విధానాన్ని ప్రవేశపెట్టిన తరువాత కేవలం కొంత మంది మాత్రమే పరిశ్రమల స్థాపనకు చొరవ చూపారు. జనాభా నిష్పత్తిలో ముందుకు రాలేదు. వారికి ఇంకా ప్రోత్సాహకాలివ్వాలి. ఏ పరిశ్రమలలో అయితే ఎస్సీ, ఎస్టీలు రాణిస్తున్నారో చూసి ఆ విధంగా బీసీలను కూడా ప్రోత్సహించి ముందుకు తీసుకెళ్లాలి. ప్రభుత్వం మల్టీ నేషనల్ కంపెనీలకు ఏ విధంగా భూములు, ప్రోత్సాహకాలు ఇచ్చి ప్రోత్సాహిస్తుందో ఆ విధంగా బీసీలకు కూడా ఇవ్వాలని కోరుతున్నాను. బీసీలకు సంబంధించి చిన్నతరహా, మధ్యతరహా, పెద్దతరహా పరిశ్రమలకు ఇన్సెంటీవ్స్ ఇచ్చినట్లయితే వారు డెవలప్ అవ్వడానికి అవకాశం ఉంటుంది.

డబుల్ బెడ్‌రూమ్ ఇళ్ల విషయమై ప్రభుత్వం ఒకసారి ఆలోచించాలి. దీని గురించి బడ్జెట్‌లో ఎక్కడా ప్రస్తావించలేదు. డబుల్ బెడ్‌రూమ్ ఇళ్లకు సంబంధించి బడ్జెట్ ఎంత కేటాయించారు? రెండు లక్షల ఎనభైవేల ఇళ్లు కడతామని చెప్పారు. రాష్ట్రంలో దాదాపు ఇరవై నాలుగు లక్షల మంది ఇళ్లులేని పేదలున్నారు. ఇళ్లను నిర్మించడానికి కాంట్రాక్టర్లు ముందుకు రావడం లేదు. డబుల్‌బెడ్‌రూమ్ ఇళ్లను నిర్మించడానికి ప్రత్యామ్నాయ మార్గాలను అన్వేషించాలి. స్థలాలు ఇచ్చి, వారినే ఇళ్లు నిర్మించుకోమనాలి లేదంటే మినీ కాంట్రాక్టర్లను పెట్టి డబుల్ బెడ్ రూమ్ ఇళ్లను నియోజకవర్గాల వారీగా కట్టించాలి.

బీసీ కులాల అభివృద్ధికి సంకల్పించినందుకు ముఖ్యమంత్రి గారిని అభినందిస్తున్నాను. పది బీసి ఫెడరేషన్లకు సంబంధించి ఒక్క పైసా కూడా బడ్జెట్‌లో పెట్టలేదు. కొన్ని స్కీమ్స్‌కి బడ్జెట్‌ను తగ్గించారు. కాలేజ్ హాస్టల్స్‌లోని పిల్లలు రోడ్డున పడుతున్నారు. డిపార్ట్‌మెంట్‌లో సరైన అధికారి లేనందువల్ల ఆ శాఖ నిర్వీర్యమవుతుంది. ఈ విషయమై చర్యలు తీసుకోవాలి. ఎస్సీ, ఎస్టీ, బీసి, మైనారిటీ వర్గాల ప్రజలను అభివృద్ధిచేయవలసిన బాధ్యత ప్రభుత్వం మీద ఉంది. ఇతర సంక్షేమ పథకాలకు సంబంధించి బడ్జెట్‌లో నిధులను కేటాయించడాన్ని స్వాగతిస్తున్నాను. విద్య, ఉపాధి రంగాలలో ప్రత్యేక శ్రద్ధ తీసుకోవాలని కోరుతూ నాకు ఈ అవకాశం ఇచ్చినందుకు ధన్యవాదాలు తెలుపుతూ సెలవుతీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ చింతా ప్రభాకర్ :- అధ్యక్షా, బడ్జెట్‌పై మాట్లాడే అవకాశం కల్పించినందుకు తమరికి, గౌరవ ముఖ్యమంత్రి కేసీఆర్ గారికి, శాసనవ్యవహారాల శాఖా మంత్రి హరీష్‌రావు గారికి హృదయపూర్వక ధన్యవాదాలు తెలియజేస్తున్నాను. నేను కొత్త శాసనసభ్యుడిని. అపారమైన అనుభవం కలిగిన వ్యక్తులు, విషయ నిపుణులు, మేధావులు, అనర్గళంగా ప్రతి అంశంపై మాట్లాడే వాళ్లు ఉన్న ఈ సభలో నేను సామాన్యుడిని, చిన్నవాడిని. బడ్జెట్‌కి సంబంధించి పేద ప్రజలు ఏమనుకుంటున్నారనే విషయాలను నేను ఇక్కడ చెప్పే ప్రయత్నం చేస్తున్నాను. మా నియోజకవర్గంలో రెక్క ఆడితే కాని డొక్కాడని వారు చాలా మంది ఉన్నారు. బడ్జెట్ ప్రవేశపెట్టిన సందర్భంలో వాళ్లు చాలా సంతోషాన్ని వ్యక్తపరిచారన్న విషయాన్ని మేము విన్నాము. గతంలో బడ్జెట్ ప్రవేశపెట్టిన తెల్లారి పేపర్లలో రెండు చక్రాలను చూపించి, రూపాయి రాక, రూపాయి పోక అన్న కొటేషన్‌లతో వార్తాలు వచ్చేవి. ఆ వార్తలను మనం చదివాము. సామాన్య ప్రజలు ఇది మనకు సంబంధించిన బడ్జెట్ కాదని అనుకునేవారు. బడ్జెట్ అనేది జమాఖర్చులకి సంబంధించిన విషయం. మా దగ్గర అడ్తీ దుకాణాలుంటాయి. వాళ్ల రాబడి ఆదాయానికి సంబంధించి, వాళ్లు రాయించిన లెక్కలు, వారికి, రాసిన వారికి తప్ప ఇంకొకరికి అర్థం అయ్యేవి కాదు. బడ్జెట్‌కి సంబంధించి లోటు బడ్జెట్, మిగులు బడ్జెట్, రెవెన్యూ లోటు, గ్రోత్ రేట్, జీడీపి, జీఎస్‌డీపి,

పర్‌క్యాపిటా ఇన్‌కమ్ అని అర్థం కానటువంటి మాటలు మాట్లాడి, పేద ప్రజలకు ఉపయోగపడని పరిస్థితిని గతంలో చూశాము. ఈనాటి బడ్జెట్‌ను చూసి, తెలంగాణ రాష్ట్రంలోని ప్రతి పౌరుడు, నా గురించి ఆలోచించి రాసిన లెక్కలే అని అనుకుంటున్నాడు. నా బతుకు తేల్చడానికి కేసీఆర్ వేసిన అంచనా అని అనుకుంటున్నాడు. సబ్బండ వర్ణాలు, బడుగులు, గొప్పగా సంప్రదింపులు చేసుకున్నారు. చేతివృత్తుల వారు, కులవృత్తుల వారు అంతరించిపోయిన సందర్భాన్ని గతంలో చూశాము. గతంలో చేతివృత్తులు, కులవృత్తులు చేసుకునే వారిని పట్టించుకోలేదని, ఒక కవి చేతివృత్తులకు సంబంధించి రాసిన పాట ద్వారా, ఆ ప్రభుత్వం పడిపోయిందని, ఆ పార్టీకి సంబంధించిన నాయకులే పేపర్లలో వేయించిన సందర్భాన్ని మనం చూశాము.

2.30 మ. కానీ ఈరోజు గౌరవ ముఖ్యమంత్రిగారు పేద, బడుగు, బలహీన వర్గాల వారందరి కళ్లలో కాంతిని చూడాలి, వాళ్లు బాగుపడాలి అనే ఒక గొప్ప ఆలోచనతో ఈ బడ్జెట్‌ను ప్రవేశపెట్టారు. బడ్జెట్ సందర్భంగా పేద, బడుగు, బలహీన వర్గాలకు సంబంధించిన కులాలైన యాదవులు, కమ్మరులు, కుమ్మరులు, బెస్తవాళ్లు, ముదిరాజ్‌లు, పద్మశాలీలు, రజకులు, నాయీ బ్రాహ్మణులు మొదలైన వారందరి బ్రతుకులు బాగుపడాలనే ఉద్దేశంతో ఈ బడ్జెట్‌లో వారికి కేటాయింపులు చేశారు. గతంలో రూపాయి రాక, రూపాయి పోక అని పత్రికలలో రాసినవారే మొన్నటిరోజు పత్రికలలో చాలా గొప్పగా ఏ కులానికి ఎంత బడ్జెట్ కేటాయించారు, ఏ చేతివృత్తులకు ఎంత కేటాయించారనే పూర్తి సమాచారాన్ని పత్రికలలో రాయడం మనం చూశాము. గతంలో ఎప్పుడూ అటువంటి పరిస్థితి లేదు. బడ్జెట్‌కు సంబంధించిన విషయంలో ఎవరినీ విస్మరించొద్దనే ఉద్దేశంతో గౌరవ ముఖ్యమంత్రిగారు అన్ని వర్గాలకు సమన్యాయం చేశారు. గత పాలకులు సమాజంలో సగ భాగం ఉన్న జనాభాను విస్మరించారు. ఎక్కువ మంది ఆధారపడిన వ్యవసాయాన్ని గత పాలకులు విస్మరించారు. పల్లెలే ఈ దేశానికి పట్టుగొమ్మ అనే ప్రాథమిక సూత్రాన్ని మర్చిపోయారు. నిజం మర్చి నిద్రపోయినటువంటి ఆనాటి నాయకులు గాలిమేడలు కట్టేసి పునాదులు లేనటువంటి నిర్మాణాలు చేశారనే విషయం కూడా మనం చూశాము. ఈ దేశంలోనే గొప్పగా మన రాష్ట్రం ఆదర్శంగా ఉండాలనే ఆలోచనతో మన గౌరవ ముఖ్యమంత్రిగారు వ్యవసాయ రంగానికి పెద్దపీట వేశారు. గత పాలకులు గ్రామీణ ఆర్థిక వ్యవస్థను కూడా కుప్పకూల్చారు. ఆ విషయంలో కూడా మన గౌరవ ముఖ్యమంత్రిగారు బాగా ఆలోచించి గ్రామీణ ఆర్థిక వ్యవస్థ కూడా మెరుగుపడాలని చాలా రకాల సంక్షేమాలకు సంబంధించి గానీ అభివృద్ధికి సంబంధించి తీసుకున్న నిర్ణయాలను అందరూ హర్షిస్తున్నారు. తెలంగాణ రాష్ట్రంలో ఏ ఒక్కరు కూడా ఆకలితో అలమటించొద్దు, ఆకలి చావులుండొద్దు, అందరూ సంతోషంగా ఉండాలనే కృత నిశ్చయంతో తెలంగాణ బిడ్డలకు సంబంధించి, తెలంగాణ రాష్ట్రంలోని సకల జనులందరూ పోరాటాలు చేసి సాధించుకున్న తెలంగాణలో ప్రతిఒక్కరూ సంతోషంగా ఉండాలని ముఖ్యమంత్రిగారు గొప్పగా ఆలోచించి నిర్ణయాలు తీసుకుంటున్నారు.

ఈ సందర్భంగా సంగారెడ్డి నియోజకవర్గం నుంచి నాకు ఎమ్మెల్యేగా అవకాశమిచ్చిన ముఖ్యమంత్రి గారికి, నన్ను ఈ మొట్టమొదటి శాసనసభకు పంపినందుకు నా నియోజకవర్గ ప్రజలకు హృదయపూర్వకంగా శిరస్సు వంచి ధన్యవాదాలు తెలియజేస్తున్నాను. ఉమ్మడి రాష్ట్రంలో ఉద్యోగాలు లేక ఉపాధి లేక తినడానికి తిండి లేక తాగడానికి నీళ్లు లేక బ్రతకడానికి మార్గం లేక తెలంగాణ బిడ్డలు ఆగమైపోయిన సందర్భాన్ని మనం గతంలో చూశాం.

చేతివృత్తులకు సంబంధించిన వారు పనులు లేక పొట్టచేత పట్టుకొని ఎక్కడ పని దొరికితే అక్కడికి వెళ్లిన సందర్భం గత పాలకుల పాపమని మనకందరికీ తెలుసు. ఈ బడ్జెట్‌లో కేవలం కులవృత్తులనే కాకుండా అన్ని వర్గాలకు సమన్యాయం చేశారు. న్యాయవాదులు గానీ జర్నలిస్టులు గానీ, బ్రాహ్మణ కులాలకు గానీ నిధులు కేటాయించి కొత్త చరిత్ర రాసిన ఘనత ఈ టీఆర్ఎస్ ప్రభుత్వానికున్నది. అధ్యక్షా, నిన్నటికి భారత పార్లమెంట్ కనీస వేతన చట్టాన్ని తీసుకొచ్చి 60 సంవత్సరాలు పూర్తయింది. శ్రమ దోపిడీ చేయొద్దని, వెట్టి చాకిరీ చేయించుకోవద్దని, ఒకవేళ అలా చేస్తే శిక్ష తప్పదని ఆ చట్టంలో రాసుకున్నాము. ఈ 60 సంవత్సరాలు భారతదేశాన్ని ఏలింది కాంగ్రెస్, బిజెపి పార్టీలు, మన రాష్ట్రాన్ని పాలించింది కాంగ్రెస్ తెలుగుదేశం పార్టీలు. వారి పాలనలో కనీస వేతన చట్టాం అమలు చేసిన దాఖలాలు లేవు. వెట్టి చాకిరీ చేయించుకొని నెలకు రూ.500, రూ.1000, రూ.2000, రూ.3000 జీతాలు ఇస్తేవారు రోజుకు ఒక్క పూట కూడా కడుపు నింపుకోలేని పరిస్థితి ఉండేది. కానీ ఇప్పుడు అటువంటి పరిస్థితి నుంచి వారిని గట్టెక్కించడానికి మన గౌరవ ముఖ్యమంత్రిగారు మానవత్వమున్న, మనసున్న మహామనిషిగా కనీస వేతన చట్టాన్ని తెలంగాణ రాష్ట్రంలో అమలుచేయడానికి అంగన్‌వాడీ కార్యకర్తలకు, హోంగార్డులకు వీఏఓలు, వీఆర్ఏలు కాకుండా 104, 105 సర్వీసులకు సంబంధించిన ఐకెపి ఉద్యోగులను, ఔట్‌సోర్సింగ్ ఉద్యోగులను, కాంట్రాక్టు ఉద్యోగులను పిలిపించుకొని వారి కష్టసుఖాలు తెలుసుకొని, మంచి భోజనం పెట్టి అప్పటికప్పుడే వారి

సమస్యలను విని జీతాలు పెంచిన ఘనత మన గౌరవ ముఖ్యమంత్రి గారికి దక్కుతుంది. గత పాలకులకు ఇలాంటి మంచి పనులు చేయడానికి వాళ్లకు మనసు రాలేదు. చేసినటువంటి దాఖలాలు కూడా లేవు.

ఈ సందర్భంలో ప్రతిపక్ష నాయకులకు ఒక విషయాన్ని గుర్తుచేస్తున్నాను. గతంలో సంక్షేమ పథకాలను అమలుచేసే విషయంలో చాలీచాలని పరిస్థితి మనం చూశాము. గత పాలకులు ఉమ్మడి రాష్ట్రంలో పెన్షన్‌లకి సంబంధించి రూ.75, రూ.200 ఇస్తే ఆ డబ్బులు చేతికి, నోటికి సరిపోని పరిస్థితి ఉండేది. అంతే కాకుండా ఈ ప్రభుత్వం ఒంటరి మహిళలకు కూడా రూ.1000 పెన్షన్ ఇవ్వడం, వృద్ధులకు రూ.1000, వికలాంగులకు రూ.1500 చొప్పున పెన్షన్ ఇస్తున్నది. ఇవన్నీ ప్రతిపక్షాలకు కనిపించడం లేదా అని అడుగుతున్నాను. మంచి పనిచేస్తే మంచి అని చెప్పడానికి కూడా ప్రతిపక్ష సభ్యులకు మనసు రావడం లేదు.

కళ్యాణ లక్ష్మికి సంబంధించి పేదింటి వారి ఆడబిడ్డల వివాహాల గురించి గౌరవ ముఖ్యమంత్రిగారు రూ.51వేలు అందిస్తున్న సందర్భంలో, వారి కళ్లలో కాంతిని చూడగలిగారు. అందిస్తున్న డబ్బులు సరిపోవడం లేదనే ఉద్దేశంతో ఈ బడ్జెట్‌లో దానిని మరలా పెంచి రూ.75వేల 116లు చేశారు. ఎస్.సి, ఎస్.టి డెవలప్‌మెంట్‌కి సంబంధించిన విషయంలో కూడా చాలా చర్యలు తీసుకున్నారు. చిన్న, చిన్న ఉద్యోగుల జీతాలు కూడా పెంచారు. MBCలకి సంబంధించిన కార్పోరేషన్‌ని ఏర్పాటు చేసి రూ.వెయ్యి కోట్లను కేటాయించారు. కొత్తగా 119 రెసిడెన్షియల్ పాఠశాలలను కూడా ఏర్పాటు చేశారు. గర్భిణీ స్త్రీలు, చంటిపిల్లలకు వాడుకునేందుకు వీలుగా కేసీఆర్ గారి పేరుమీద కిట్ ఇస్తున్న సందర్భాన్ని కూడా వారు ప్రకటించారు. అయినప్పటికీ కాంగ్రెస్ పార్టీకి చెందిన ఒక్క ఎమ్మెల్యే కూడా ఈ ప్రభుత్వం బాగా అభివృద్ధి కార్యక్రమాలు చేస్తున్నదని చెప్పిన సందర్భం లేదు. మంచిని మంచి అనే సంస్కారం లేకపోయినప్పటికీ తప్పులకు సంబంధించి వేలెత్తి చూపించినా మా ప్రభుత్వ పనితీరులో లోపాలుంటే చెబితే వాటిని సరిచేసుకోవడానికి ఇబ్బంది లేదని గౌరవ ముఖ్యమంత్రిగారు చాలాసార్లు చెప్పారు. మా మీద నమ్మకం పెట్టిన ప్రజలకు మా ప్రభుత్వం చేస్తున్న సంక్షేమం, అభివృద్ధి వారికి సంపూర్ణంగా చేరాలని మేం కోరుకుంటున్నాము. తెలంగాణ రాష్ట్రానికున్న వనరుల మేరకు, మన రాష్ట్రానికున్న ఆదాయం మేరకు, అద్భుతమైన బడ్జెట్‌ను ప్రవేశపెట్టినందుకు గౌరవనీయులు ఈటల రాజేందర్ గారిని ఈ సందర్భంగా హృదయపూర్వకంగా అభినందిస్తున్నాను.

2.40 మ. ప్రభుత్వం ఉన్నది సామాన్యుల కోసమే అని గ్రహించి త్రికరణశుద్ధిగా పని చేస్తున్న కేసీఆర్ గారి అంతరంగాన్ని ఈ బడ్జెట్ ఆవిష్కరించింది. మాకు మా గ్రామాలు, మా వ్యవసాయం, మా కులవృత్తులు, మా ఎస్సీ, ఎస్టీ, బీసీ, మైనారిటీ, అగ్రవర్ణాలోని పేదలు మరియు మహిళ సంక్షేమమే మాకు ముఖ్యమని తెలియజేసినందుకు ఆర్థికమంత్రి గారికి ధన్యవాదములు తెలియజేస్తున్నాను.

ఈ సందర్భంగా గౌరవ ముఖ్యమంత్రి గారికి మరియు ఆర్థిక శాఖ మంత్రి గారికి కొన్ని సూచనలు చేయాలని అనుకుంటున్నాను. కేంద్ర పన్నుల్లో రాష్ట్రాలకు వాటా ఇచ్చే విధానం సహేతుకంగా లేదు. అభివృద్ధి చెందిన రాష్ట్రాలకు తక్కువ శాతంగా వాటా ఇస్తున్నారు. ఈ విధానం వల్ల తెలంగాణ లాంటి చిన్న రాష్ట్రాలు నష్టపోయే పరిస్థితి ఉన్నందున ఈ విషయంలో మార్పులు తెచ్చేందుకు కేంద్రంపై ఒత్తిడి తేవాలని కోరుతున్నాను. కేంద్ర ప్రభుత్వ కార్యక్రమాలను అమలు చేస్తున్న ఉద్యోగస్తులకు తక్కువ వేతనం ఇస్తున్న సందర్భంలో, వారందరూ మన తెలంగాణ బిడ్డలే కావునా వారి జీతాలను పెంచిన సందర్భంలో రాష్ట్రంపై అధిక భారం పడుతున్నందున కేంద్ర ప్రభుత్వ పథకాలను అమలు చేసే ఉద్యోగులందరికి నూటికి నూరు శాతం జీతాలను కేంద్రమే చెల్లించే విధంగా ఒత్తిడి తీసుకురావాలని కోరుతున్నాను. గ్రామీణ ఉపాధి హామి పథకం కింద కూలి పనులు చేస్తున్నప్పటికి ఇది ఎంత మంచి పథకమైనప్పటికీ రైతులకు పెట్టుబడి పెరుగుతున్నందున ఈ పథకాన్ని వ్యవసాయానికి అనుసంధానం చేయాలని, అవసరమైన పక్షంలో ఈ విషయమై శాసనసభలో తీర్మానం చేయాలని కోరుతున్నాను. పేద ప్రజల బడ్జెట్‌ను రూపొందించిన ఈ ప్రభుత్వానికి, పేద ప్రజలు సంతోషంగా ఉన్న ఈ సందర్భంలో ఈ తెలంగాణ రాష్ట్రానికి సంబంధించిన పేదల ఆశా జ్యోతి అయిన ముఖ్యమంత్రి కేసీఆర్ గారికి, భావి బంగారు తెలంగాణను నిర్మాణం చేస్తున్న దిశలో ఈ బడ్జెట్‌ను రూపొందించినందుకు నా ఆమోదాన్ని తెలియజేస్తున్నాను.

శ్రీ సున్నం రాజయ్య (భద్రాచలం):- అధ్యక్షా, ఈ రోజు 2017-18వ సంవత్సరం బడ్జెట్ పై మాట్లాడే అవకాశం ఇచ్చినందుకు ధన్యవాదములు తెలియజేస్తున్నాను. 1,49,645 కోట్ల రాష్ట్ర బడ్జెట్‌ను ఆర్థిక మంత్రి గారు ప్రవేశ పెట్టారు. 2014-15 నుంచి 2017-18వరకు గల బడ్జెట్‌లను పరిశీలించినట్లైతే, ప్రతి సంవత్సరం భారీ కేటాయింపులు జరుగుతున్నప్పటికీ, 14 నుంచి 15 శాతం నిధులు ఖర్చు కావడం లేదు. ప్రజలను మభ్య పెట్టేలాగా మరియు ప్రజలకు ఆశలు కల్పించే విధంగా, గొప్పలు చేప్పే విధంగా మాత్రమే

బడ్జెట్ కేటాయింపులు ఉన్నందున ఇది సమంజసం కాదని మనవి చేస్తున్నాను.

టిఆర్ఎస్ ప్రభుత్వం ఏర్పడిన 33 మాసాల్లో నాలుగు బడ్జెట్లు ప్రవేశపెట్టినప్పటికీ ఆదాయ మార్గాలను అభివృద్ధి చేయలేక పోయారు. ప్రాధాన్యత రంగాలకు కేటాయించిన డబ్బులను ఖర్చు చేయలేని ఫలితంగా తలసరి అప్పు 41,000 ఉన్నదని చెప్పడం ప్రభుత్వం వైఫల్యం అని భావిస్తున్నాను. ఎస్సీ, ఎస్టీలకు ఈ సంవత్సరం 22,598 కోట్ల రూపాయలు కేటాయించారు. గత సంవత్సరం 16,549 కోట్లు కేటాయించి, కేవలం రూ. 6,993కోట్లు మాత్రమే ఖర్చు చేశారు. టిఆర్ఎస్ ప్రభుత్వం అధికారంలోకి వచ్చిన నాటి నుంచి డైవర్ట్ చేసిన నిధులు క్యారిఫార్వర్డ్ కావడం లేదు. ఎస్సీ, ఎస్టీ ఎమ్మెల్యేలతో ముఖ్యమంత్రి, ఉప ముఖ్య మంత్రి, మా గిరిజన శాఖ మంత్రి, సోషల్ వెల్ఫేర్ మినిస్టర్ గార్ల ఆధ్వర్యంలో జరిగిన సమావేశానికి హాజరైన సందర్భంలోనూ మేము ఈ విషయాన్ని ముఖ్యమంత్రి దృష్టికి తీసుకువచ్చి, దారిమళ్లిన నిధులను మరల ఈ వర్గాల సంక్షేమం కోసం పెట్టాలని కోరినప్పటికీ ఆ అంశానికి సంబంధించిన ప్రస్తావన లేదు. కావున, తక్షణమే ఆ దిశగా కార్యక్రమాన్ని చేపట్టాలని ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాము. రాష్ట్రంలో 52 శాతం బీసీ జనాభా ఉండగా వారికి కేవలం రూ.5,671 కోట్లు, మైనారిటీలకు 1,294 కోట్ల రూపాయలు, వికలాంగులకు రూ.7.61 కోట్లు కేటాయించడం జరిగింది. సమాజంలో, ఆకాశంలో సగభాగమైన మహిళలకు కేవలం రూ.1,731 కోట్లు మాత్రమే కేటాయించారు. జనాభ పరంగా చూసినట్లైతే వీరి సంక్షేమానికి కేటాయించిన నిధులు ఏమేరకూ సరిపోవు. మహిళలకు పూర్తి ప్రాధాన్యత ఇవ్వలేదని మేము భావిస్తున్నాము.

ఎస్సీ, ఎస్టీ, బీసి, ఎంబిసి, మైనారిటీ, వికలాంగులు మరియు మహిళలకు ఖర్చు చేసే విషయంలో చట్టబద్ధత లేనందునే 75 శాతం నిధులు ఖర్చు కాకపోవడం వల్ల వారికి తీరని అన్యాయం జరుగుతోంది, దీని ఫలితంగానే సామాజిక వర్గాలు మరింత పేదరికాన్ని అనుభవిస్తున్నాయి. తెలంగాణలో నూటికి 93 శాతం ఎస్సీ, ఎస్టీ, బీసి, ఎంబిసి, మైనారిటీ, వికలాంగులు ఉన్నారు. ఈ అంశానికి ప్రాధాన్యత ఇచ్చి వీరికి జనాభా ప్రాతిపదికనే బడ్జెట్లో డబ్బులు కేటాయించాలని సిపిఎమ్ పార్టీ నినదించిన విధంగానే ఎస్సీ, ఎస్టీ మరియు ఎమ్‌బీసీలకు నిధులు అందించినప్పటికీ, బీసీలకు ఇంకా చేయాల్సి ఉంది. బీసిలకు సబ్ ప్లాన్‌ను ఏర్పాటు చేసి దాని ద్వారా ఖర్చు చేయాలని కోరుకుంటున్నాను. ఎస్సీ, ఎస్టీ సబ్‌ప్లాన్‌కు రూల్స్‌ని రూపొందించాలని కోరుకుంటున్నాము. ఎస్సీ, ఎస్టీ సబ్‌ప్లాన్‌ని పోరాడి సాధించుకున్నాము. ప్రస్తుతం అధికారంలో ఉన్న టిఆర్ఎస్ పార్టీ మరియు ఆనాడు అన్ని పార్టీలు ఒకే వేదికపైకి వచ్చి మహారాష్ట్ర,కర్ణాటక తరహాలోనే ఎస్సీ, ఎస్టీ సబ్ ప్లాన్‌ని ఉండాలని కోరడం జరిగింది. మిషన్ కాకతీయ మరియు మిషన్ భగీరథ పథకాలు ముఖ్యమైనవి. ఇరిగేషన్ డిపార్టుమెంటుకు గత బడ్జెట్లో రూ. 25,000 కోట్లు కేటాయించి రూ.14,000 కోట్ల పైచిలుకును మాత్రమే ఖర్చు చేశారు. ప్రస్తుత బడ్జెట్లో రూ. 22,000 కోట్ల రూపాయలు మాత్రమే కేటాయించారు. ప్రభుత్వం ప్రాజెక్టుల నిర్మాణ విషయాన్ని పదే పదే చెబుతున్నప్పటికీ, కేటాయించిన నిధులను సరిగా ఖర్చు చేయకపోవడం వల్ల తీవ్రమైన అన్యాయం జరుగుతోంది. కావున, ఈ పరిస్థితిని తక్షణమే చేయాల్సిన అవసరం ఉన్నదని మనవి చేస్తున్నాను.

2.50 మ. భద్రాచలం పూర్తిగా ఏజెన్సీ ప్రాంతం. భద్రాచలంలో మేజర్ ఇరిగేషన్, మైనర్ ఇరిగేషన్ స్కీములు ఉన్నాయి. భద్రాచలం దుమ్ముగూడెం మండలంలో 35 నుండి 40 గిరిజన గ్రామాలు వర్షాలు లేకపోతే ఎడారిగా ఏర్పడే పరిస్థితి ఉంది. కాబట్టి, దుమ్ముగూడెం దగ్గర ప్రగడపల్లిలో గోదావరి నదిపై ఎత్తిపోతల పథకం చేపడితే ఆ గిరిజన గ్రామాలకు ఉపయోగకరంగా ఉంటుంది. చల్లవాగు చెక్ డ్యామ్‌ను 700 ఎకరాల్లో మైనర్ ఇరిగేషన్‌ను చేపడితే గొంతెండుతున్న 22 గ్రామాలకు మేలు జరుగుతుంది. ఉన్న ప్రాజెక్టు మీదే చెక్ డ్యామ్ కడితే 22 గిరిజన గ్రామాలు, 9చెరువులు నిండే పరిస్థితి ఉంది. సూరవరం లిఫ్ట్ 2012 సంవత్సరంలో కుప్పకూలిపోయింది. 7 నుండి 8 గ్రామాలకు 1000 ఎకరాల సాగుకు వచ్చే లిఫ్ట్. మిషన్ భగీరథ ద్వారా ఇంటింటికి మంచినీరు ఇస్తామని అన్నారు చాలా మంచి విషయం. ఏజెన్సీ ప్రాంతాల్లో గొంతెండుతున్న పరిస్థితి ఉంది. అక్కడ ఉన్నటువంటి బోర్లు ఎండిపోయాయి, ట్యాంకర్లు పని చేయడం లేదు. ఆర్.డబ్ల్యూ.ఎస్ వాళ్లని అడిగితే వేరే స్కీముల వైపు చూపిస్తున్నారు. మీరు చేపడుతున్న స్కీములు పూర్తైయ్యే వరకు ఎండాకాలంలో మంచి నీటి గురించి ఎటువంటి చర్యలు తీసుకుంటున్నారు? భద్రాచలం ముఖ్యమైన పుణ్యక్షేత్రం, అక్కడికి వేలాది మంది భక్తులు వస్తారు. 65వేల మంది జనాభా ఉన్నటువంటి భద్రాచలం టౌన్‌లో మిషన్ భగీరథ పనులు చేపడితేనే మంచినీరు వచ్చే పరిస్థితి ఉంది. భద్రాచలంలో గోదావరి నది ఉన్నప్పటికీ రెండు లేక మూడు రోజులకొకసారి కూడా నీళ్లు వచ్చే పరిస్థితి లేదు.

తెలంగాణ రాష్ట్రంలో నూటికి డెబ్బై మంది వ్యవసాయం మీద ఆధార పడి ఉన్నారు. వ్యవసాయానికి రూ.5,942కోట్లు కేటాయించారు. ప్రకృతి వైపరీత్యాలు వస్తే అందుకు సంబంధించిన నష్ట పరిహారం విషయం ఏమిటి? ఆత్మ హత్యలు చేసుకుంటున్న

రైతులకు చెల్లించే నష్టపరిహారం విషయం ఏమిటి? ఋణ విముక్తి కోసం స్వామినాథన్ కమీషన్, జయంతి ఘోష్ కమీషన్లు వేశారు. భారత దేశం మొత్తం మీద కరువుకాటకాలు వస్తే పరిష్కార మార్గమేమిటని మేధావులు చూపించిన మార్గాలను కూడా ఇప్పటి వరకు పట్టించుకోవడంలేదు. ఉమ్మడి గద్వాలలో రెండు సమావేశాల్లో చర్చ జరిగింది. ఉమ్మడి గద్వాలలో రైతులు నకిలీ విత్తనాలు వేశారు. పంట నష్టం జరిగింది. ఆ విషయమై కమిటీ వేశారు, కాని ఒక్క రూపాయి కూడా ఇవ్వలేదు. ఈ విషయమై రెండు సమావేశాల్లో చర్చ జరిగింది. మోసపోయిన, నష్టపోయిన రైతాంగం విషయంలో ఎటువంటి చర్యలు తీసుకోలేదు. ఈ విషయాని స్పష్టం చేయాల్సిన అవసరం ఉంది. పప్పు ధాన్యాల విషయంలో కంది పప్పుకు సరైన గిట్టుబాటు ధర లేక కొనుగోలు పరిస్థితులు లేవు. కనుక వాటిని నియంత్రించాల్సిన అవసరం ఉంది.

తెలంగాణ రాష్ట్రంలో 10వేల చిన్న పరిశ్రమలు ఉన్నాయి. ముడి సరుకు, విద్యుత్తు బిల్లులు కట్టలేక తీవ్ర సంక్షోభంలో ఉన్నారు. నోట్ల రద్దు వలన కార్మికులందరు చాలా ఇబ్బంది పడుతున్న పరిస్థితి ఉంది. ఐటి కంపెనీల ఏర్పాటుకు భూములను తీసుకుంటున్నారు కాని, నష్ట పరిహారం సకాలంలో చెల్లించడం లేదు. ఐటి కంపెనీల్లో స్థానికులకు ఉపాధి కల్పించాల్సిన అవసరం ఉంది.

విద్యకు సంబంధించి ఉప ముఖ్యమంత్రి గారు వచ్చిన తర్వాత కొంత ప్రయత్నం చేస్తున్నారు. విద్యకు రూ.12,705కోట్లు కేటాయించారు. విద్యకు కేటాయించిన దానిలో సంక్షేమ పాఠశాలలు, సోషల్ వెల్ఫేర్ హాస్టళ్లు, బిసి వెల్ఫేర్ హాస్టళ్లకు సంబంధించిన ఉపకార వేతనాల విషయం ఏమిటి? గిరిజన ప్రాంతాల్లోని హాస్టళ్లకు వెళ్లి చూస్తే, స్వతంత్ర్యం రాక ముందు మా గిరిజనులు ఏ పళ్లెంలో అయితే తిని అదే పళ్లెంలో మంచినీళ్లు తాగారో ఇప్పుడు కూడా అదే పరిస్థితి ఉంది. ఒక దుప్పటి గాని, గ్లాసు గాని, ఒక ప్లేటు గాని ఇవ్వడం లేదు. క్రొత్తగా వచ్చిన విద్యార్థులకు ఇస్తున్నారు కాని, మూడు, నాలుగేళ్లుగా ఉన్న పాత విద్యార్థులకు ఇవ్వడం లేదు. విద్యార్థుల వసతులకు సంబంధించి కేటాయింపులు చేయాల్సి ఉంది. సన్న బియ్యం ఇవ్వడం మంచిదే కాని సౌకర్యాల విషయంలో చర్యలు చేపట్టాల్సిన అవసరం ఉంది. మా జిల్లాలో మహిళా డిగ్రీ కాలేజి, చర్లలో ఒక డిగ్రీ కాలేజి కావాల్సి ఉంది.

ఆసుపత్రులకు రూ.5,976కోట్లు కేటాయించారు. ప్రభుత్వ ఆసుపత్రులు చాలా అధ్వాన్నంగా ఉన్నాయి. హైదరాబాదు నగరానికి మరో మూడు ఆసుపత్రులు ఏర్పాటు చేస్తామని అన్నారు. మంచిదే కాని ప్రస్తుతం ఉన్న ఉస్మానియా, గాంధీ, నీలోఫర్ ఆసుపత్రులను మెరుగు పరచండి. పెరుగుతున్న జనాభాకు అనుగుణంగా సూపర్ స్పెషాలిటీ ఆసుపత్రులను కట్టండి. మా నియోజక వర్గం నుండి ఉన్న ఒక పేషెంట్‌ను చూడడానికి ఆసుపత్రికి వెళ్లినప్పుడు కనీసం నడవడానికి కూడా లేకుండా చాలా దయనీయ పరిస్థితిలో ఉంది. అదే విధంగా ఆయా ఆసుపత్రుల్లో సిబ్బందిని కూడా నియమించాల్సిన అవసరం ఉంది. ఈ విషయాల్లో పూర్తిగా వైఫల్యం చెందారని నేను భావిస్తున్నాను. వేలాది రూపాయలు ప్రైవేటు ఆసుపత్రులు చెల్లించి ప్రజలందరూ బాధ పడుతున్న పరిస్థితి ఉంది.

భద్రాచలం, వరంగల్‌లోని ఏటూరి నాగారం, అదిలాబాదులోని ఉట్నూరు మొత్తం మూడు గిరిజన ప్రాంతాల్లోని ఐ.టి.డి.ఎ. ల్లో ఐ.ఏ.ఎస్. ఆఫీసర్లు లేరు, సిబ్బంది లేరు. మా భద్రాచలం ఐ.టి.డి.ఎ.లో ఉన్న పీ.ఓ గారు కలెక్టర్ అయ్యారు. అక్కడికి దరఖాస్తు ఇవ్వడానికి వస్తే తీసుకునే వాళ్లు లేరు. ఆఫీసులు మొత్తం ఈగలు, దోమలు తోలుకునే పరిస్థితిల్లో ఉన్నాయి. ఏ కష్టమొచ్చినా పరిష్కరించడానికి ఐ.టి.డి.ఎ.లను బలోపేతం చేయాల్సిన అవసరం ఉంది.

హరితహారం పేరుతో ఆదివాసులను, గిరిజనులను ఖాళీ చేయించకండి. తాతల తండ్రుల కాలం నుండి వ్యవసాయం చేసుకుంటూ బ్రతుకుతున్న ప్రజలను టైగర్ జోన్ అని చెప్పి వారిని అడవి నుండి తరిమే ప్రయత్నం చేస్తున్నారు. మా భద్రాచలం గిరిజన ప్రాంతాల్లోని గిరిజనులు 30 నుండి 40 సంవత్సరాలుగా వ్యవసాయ సాగు చేస్తున్నారు. గిరిజనులను తొలిగించమని ముఖ్యమంత్రి గారు శాసన సభలో చెప్పారు. కాని ఈరోజు జరుగుతున్నది ఏమిటి? బుల్డోజర్లు, యంత్రాలు పెట్టి కందకాలు త్రవ్వుతున్నారు. ఫారెస్ట్ పోలీసులు మొత్తం ఏకమై ఒక్క అడుగు ముందుకు వేస్తే కేసులు పెడుతున్నారు. ఆదివాసులను అడివి నుండి ఖాళీ చేయించే ప్రయత్నం చేస్తున్నారు. దయ చేసి దశాబ్ద కాలం నుండి సాగు చేస్తున్న వారికి రక్షణ కల్పించండని ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను.

3.00 మ. స్కీమ్ వర్కర్ల గురించి బడ్జెట్‌లో ప్రస్తావనే లేదు. కేంద్ర, రాష్ట్ర ప్రభుత్వాల పథకాల్లో మూడు లక్షల మంది, 63 స్కీమ్స్‌లో పని చేస్తున్నారు. వారికి పారితోషకాలు, కనీస వేతనాలు, వేతనాలు, హక్కులు లేనందున, ఉద్యోగులుగా వీరిని ప్రభుత్వం గుర్తించడం లేదు. ప్రభుత్వం ఇస్తున్న హామీలను కాంట్రాక్టు, ఔట్‌సోర్సింగ్ ఉద్యోగులకు నెరవేర్చడం లేదు. కనుక వీరు అభద్రతా భావంతో ఉన్నారు. వారికి జీతాలను రూ.2000 నుంచి రూ.3000లకు మాత్రమే పెంచారు. వారికి కనీస వేతనాలను రూ.25000లు ఉంటే

తప్ప, ప్రస్తుతమున్న ధరలకు వారు బ్రతకగలరు. కనుక వీటిని అమలుచేయాల్సిన అవసరముంది.

సింగరేణి సంస్థలో 25వేల మంది కాంట్రాక్టు, ఔట్‌సోర్సింగ్ ఉద్యోగులు పనిచేస్తున్నారు. కాని ముఖ్యమంత్రి గారు ఇలాంటివారు లేరన్నారు. 24వేల మందికి వారసత్వ ఉద్యోగాలు ఇస్తున్నందుకు సంతోషం. కాని 25వేల మంది వివిధ విభాగాల్లో పనిచేస్తున్న వారు అభద్రతా భావంతో వీధుల్లోకి వచ్చి సమ్మెలు, ధర్నాలు, చేసే అవకాశం ఉంది. కనుక 25వేల మంది కాంట్రాక్టు, ఔట్‌సోర్సింగ్ కార్మికుల్ని రెగ్యులరైజ్ చేయండి. లేదంటే కనీస వేతనాలు ఇవ్వమని కోరుతున్నాను.

హైదరాబాద్‌లో గల మున్సిపల్ కార్పొరేషన్ల ఉద్యోగుల వేతనాలు పెంచారు. కాని పట్టణాలు, గ్రామ పంచాయతీల్లో గల మున్సిపల్ కార్మికులకు వేతనాలు పెంచలేదు. గతంలో సమ్మె జరిగినప్పుడు హోం శాఖ మంత్రి గారు, పంచాయతీ రాజ్ శాఖను పర్యవేక్షిస్తున్న కె.టి.ఆర్ గారు వారితో చర్చించి వేతనాల గురించి ఆలోచిస్తామని హామి ఇచ్చారు. కాని రెండు సంవత్సరాలు పూర్తవుతోంది. వీరికి కనీస వేతనాలు ఇవ్వవలసిన అవసరం ఉందని ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను.

డి.ఎస్.సిలో 1999వ సంవత్సరంలో అర్హత పొందిన అభ్యర్థులు ఉన్నారు. వారు ఇంతవరకు ఏ ప్రభుత్వం ఉన్నా వారందరి వద్దకు చెప్పులరిగినట్టు తిరిగినా కూడా ఎటువంటి సమాధానం రాలేదు. సంగారెడ్డి జిల్లాలో ఇరిగేషన్ కళాశాలలో అర్హత పొందిన ఇంజనీర్లు 1200మంది ఉన్నారు. వారందర్నీ కూడా తీసుకోవలసిన అవసరం ఉంది. ఏజెన్సీ ఏరియాలో స్పెషల్ డి.ఎస్.సిని పెట్టండి. సుమారు మూడు సంవత్సరాల కాలంలో ఒక ఉద్యోగం కూడా ఎవరికీ ఇవ్వలేదు. గిరిజన విద్యా సంస్థల్లో కళాశాలల్లో పని చేస్తున్న వారిని రెగ్యులరైజ్ చేయాలని, ఆసియా ఖండంలో గల భద్రాచలం బి.ఇడి కళాశాలలో రూ.17000 మాత్రమే వేతనంగా చెల్లిస్తున్నారు. వారు పది నుంచి ఇరవై సంవత్సరాలుగా కాంట్రాక్టు లెక్చరర్లుగా, టీచర్లుగా పని చేస్తున్నారు. పెరుగుతున్న ధరలకు అనుగుణంగా వారికి రూ. 30000 నుంచి 35000 వరకు పెంచాలని కోరుతున్నాను.

బడ్జెట్‌లో డబుల్ బెడ్ రూమ్‌ల గురించిన ప్రస్తావనే లేదు. గ్రామాల్లో, పట్టణాల్లో డబుల్ బెడ్‌రూమ్‌ల అవసరం చాలా ఉంది. చాలా మంది వీటికోసం ఎదురు చూస్తున్నారు. గతంలో ఇందిరమ్మ ఇళ్ల నిర్మించుకున్న ప్రజలు, గ్రామ గ్రామాన మారు మూల ప్రాంతాల వారు ఇళ్ళు కట్టుకున్న వాటికి బిల్లులు రాలేదని అంటున్నారు. పేదలు బిల్లులు వస్తాయన్న ఆశతో, నమ్మకంతో ఇళ్లను నిర్మించుకున్నారు. కనుక వీరందరికీ బిల్లులు శాంక్షన్ చేయాలని కోరుతున్నాను.

దళితులకు మూడెకరాల భూమి విషయం ఎండమావిలా ఉందని తెలియజేస్తున్నాను. వేల సంఖ్యలో వీటిని ఇస్తున్నట్టు చూపించారు. దళితులకు మూడెకరాల భూమిని తక్షణమే ఇవ్వాలని కోరుతున్నాను. పోడు భూముల ప్రస్తావనే రాలేదు.

బడ్జెట్ ప్రజలకు ఉపయోగపడే విధంగా ఉండాలని కోరుతున్నాను. బడ్జెట్ ప్రజావసరాలకు అనుగుణంగా ఉండాలి తప్ప, కొన్ని రంగాలకు, కొన్ని ప్రాంతాలకే కేటాయించే విధంగా ఉండకూడదని, తెలంగాణ రాష్ట్రంలోని మూడు కోట్ల యాభైలక్షల మంది ప్రజలకి అన్ని తరగతుల, అన్ని వర్గాల ప్రజలకు ఉపయోగపడే విధంగా ఉండాలని కోరుతున్నాను. కాగితాలకే అభివృద్ధి పరిమితం కాకుండా ఆచరణ యోగ్యంగా ఉండాలని, ప్రభుత్వం చిత్తశుద్ధితో అన్ని అంశాలను అమలు చేయాలని కోరుతున్నాను.

ఎస్.సి, ఎస్.టి సబ్ ప్లాన్‌కు రూల్స్ ఫ్రేమ్ చేయాలి. బి.సి సబ్ ప్లాన్‌ని చేయాలని కోరుతున్నాను. నూటికి యాభైరెండు నుంచి యాభై మూడు శాతం ఉన్న బి.సిలకు, ఎమ్.బి.సిల్లో పేదలు ఉన్నారు. అదే విధంగా చాలా చోట్ల ధోబి ఘాట్లు లేని ప్రాంతాలు ఉన్నాయి. భద్రాచలం ప్రాంతంలో ఐదు సంవత్సరాల పూర్వం కట్టిన ధోబి ఘాట్లు ఉన్నాయి. అదే విధంగా అన్ని విషయాలపై నిధులు రెట్టింపు చేసి, బడ్జెట్‌ను అన్ని ప్రాంతాలకు విస్తరించే విధంగా చేయాలని ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను.

MADAM DEPUTY SPEAKER:- The House is adjourned to meet again at 10.00 A.M. tomorrow.

(The House is then adjourned at 03.06 P.M. to meet again at 10.00 A.M. on Friday, the 17th March, 2017).